

Scena jak marzenie

Trwał ponad dwa lata. Kosztował 40 mln zł. Wymagał przebudowy części budynku od piwnic po dach, by wiekowy gmach „uniósł” nowoczesne, ale i ciężkie urządzenia. Co przyniósł długo oczekiwany generalny remont głównej sceny Teatru Wielkiego w Poznaniu? Jakie nowe możliwości zyskała Opera?

► str. 7

FOT. ARTUR BOJINSKI

Targi dla wszystkich

Dwie popularne imprezy targowe, w których organizację zaangażowany jest samorząd województwa, odbyły się na przełomie września i października na terenie MTP. „Smaki Regionów”, oprócz dobrego jedzenia, przyniosły ważne przesłanie. „Viva Seniorzy!” były inspiracją dla aktywnych osób dojrzałych.

► str. 3

Z sejmiku na Wiejską?

Po zaplanowanych na 15 października wyborach parlamentarnych fotele sejmikowe na poselski chciałoby zamienić tym razem 15 spośród 39 radnych województwa. Największe apetyty parlamentarne są w sejmikowym klubie PiS, ale i przedstawiciele pozostałych ugrupowań postanowili spróbować swoich sił.

► str. 5

październik 2023
nr 10 (269)

MONITOR

WIELKOPOLSKI MAGAZYN SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA

rok XXIII
ISSN 1642-0918

Ma 5 lat i wciąż rośnie

Dokąd i jak często jeżdżą pociągi świętującej jubileusz Poznańskiej Kolei Metropolitalnej?

Latem 2018 r. na pierwsze pięć linii kolejowych prowadzących z Poznania do Wągrowca, Nowego Tomysła, Grodziska Wielkopolskiego, Jarocina i Swarzędza wyjechały pociągi z charakterystycznym logo PKM. W latach 2019-2023 Poznańska Kolej Metropolitalna pojawiła się na kolejnych czterech trasach: z Poznania do Gniezna, Kościana, Rogoźna i Wronek. Linia do Swarzędza została natomiast przedłużona aż do Wrześni.

To pierwsze wspólne tak duże przedsięwzięcie samorządów. W działalności PKM zaangażowanych jest 48 z nich: województwo, miasto Poznań i powiat poznański, które współfinansują każdą z linii, a także 9 kolejnych powiatów i 36 gmin, z których większość to członkowie stowarzyszenia „Metropolia Poznań”.

– Kolej metropolitalna jest bez wątpienia fenomenem. To fenomen dobrej, zgodnej współpracy samorządów, które uznały, że warto zapewnić swoim mieszkańcom komfortowe warunki dojazdu do pracy czy szkoły i z powrotem – mówił 11 września na Dworcu Letnim w Poznaniu (gdzie obchodzono jubileusz 5-lecia PKM) marszałek Marek Woźniak.

Koszty przewozów pasażerów to nie wszystko. Gminy inwestują w modernizację i utrzymanie punktów przesiadkowych, przejmują od PKP stacje i przystanki kolejowe. Chodzi o to, by pasażer po wyjściu z pociągu mógł szybko wsiąść do samochodu, autobusu miejskiego czy wypożyczyć rower.

Jakie są efekty tych wszystkich działań?

FOT. PIOTR BATAJ CZAK

Nowoczesne pociągi z logo PKM jeżdżą na najbardziej obleganych trasach, m.in. z Poznania do Wągrowca.

Więcej pociągów na torach, częstsze kursy, odnowione przystanki czy nowe dworce (na obszarze działania PKM jest blisko 100 stacji i przystanków) zachęcają do podróży koleją coraz większą liczbę podróżnych. W 2022 r. z jej usług skorzystało ponad 23,5 mln osób.

Efekt? Na niektórych liniach pociągi są zatłoczone, zwłaszcza rano, gdy do pracy i szkół w Poznaniu dojeżdżają tysiące ludzi. Samorządowcy i kolejarze optymalizują siatkę połączeń, starają

się wydłużyć składy, podstawią więcej wagonów, kupują nowy tabor.

– Jesteśmy trochę ofiarą własnego sukcesu. PKM świetnie zafunkcjonowała w regionie, ale w godzinach szczytu w niektórych pociągach faktycznie panowały ścisk i tłok – wyjaśnia wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

– Pomyśl, by pasażer nie czekał na dworcu zbyt długo, a pociągi kursowały regularnie, tj. w godzinach komunikacyjnego szczytu co 30 minut, przypadł do gustu

Wielkopolanom – mówi Marek Nitkowski, prezes Kolei Wielkopolskich.

W 2023 r. w ramach PKM (obsługiwanej przez samorządową spółkę KW oraz Polregio) uruchamiane są 193 pary pociągów dziennie, a od stycznia 2024 r. ich liczba wzrośnie do 219.

– Analizując wykorzystanie taboru kolejowego, zauważyliśmy, że niekiedy pociągi dojeżdżają do punktu docelowego i oczekują na kolejne połączenie. Doszliśmy do wniosku, że można w tym czasie

obsłużyć kolejne kursy, na krótszych dystansach. To aż 15 nowych połączeń na 6 liniach kolei aglomeracyjnej – informował 11 września wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Dodatkowe kursy obejmą połączenia z Poznania do: Pobiedzisk (dodatkowe 3 pary), Czempinia (2 pary), Opalenicy (2 pary), Obornik (3 pary), Szamotuł (2 pary), Kostrzyna Wlkp. (3 pary).

Co jeszcze warto wiedzieć o rozwoju Poznańskiej Kolei Metropolitalnej? ► str. 8-9

Noblistka z Wielkopolski

Sejmik przypomniał, że ustanowił rok 2023 Wielkopolskim Rokiem Wisławy Szymborskiej. Urodzoną w Kórniku noblistkę uczczono podczas wrześniowej sesji, m.in. inaugurując w UMWW dwie poświęcone jej wystawy. ► str. 4

Wypiękniaty dzięki UE

Rewitalizacje wybranych obszarów naszych miejscowości z pewnością należą do najefektywniejszych inwestycji wspieranych funduszami unijnymi w ramach WRPO 2014+. Jak dzięki takim przedsięwzięciom zmieniły się centra Krobi i Baranowa? ► str. 6

Tak opowiemy o powstaniu

Wiadomo już, kto zaprojektuje nową wystawę stałą w budowanym przez samorząd województwa Muzeum Powstania Wielkopolskiego. 15 września ogłoszono wyniki konkursu na koncepcję wspomnianej ekspozycji. ► str. 7

Pierwszy wojewoda

Pierwszy porzoborowy wojewoda Witold Celichowski – kim był i jaką rolę odegrał w tworzącej się po I wojnie światowej polskiej administracji w Poznaniu? ► str. 10

Inna strona samorządu

Dlaczego urzędnicy zrzucili garnitury i garsonki? Kto został rekordzistą – najmłodszym uczestnikiem sejmikowych obrad? Dlaczego radnego ciągnie na deski teatru? Co tym razem „odkurzyliśmy”? ► str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

WARTO (SIĘ) CHWALIĆ

Tak się złożyło, że ostatnio przeglądałem wiele relacji z prac samorządu województwa sprzed mniej więcej dwóch dekad. Sporo tam było o kolejach regionalnych: o likwidowaniu połączeń, zamykaniu linii, niedostosowaniu rozkładu jazdy do potrzeb pasażerów, fatalnym stanie taboru, bałaganie organizacyjnym, nieprzejrzystości finansowej, ogromnych długach państwowego monopolisty, odwracaniu się podróżnych od tego środka transportu.

Minęło dwadzieścia lat i mamy sytuację, która zmieniła się jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki. Ale to nie magia, lecz konsekwentne działania (a także współpraca) wielkopolskich samorządowców i kolejarzy oraz dobre wykorzystanie dostępnej pomocy unijnej pozwoliły tak radykalnie poprawić kolejowy krajobraz.

Dlatego uważam, że – choć zazwyczaj nie jestem fanem świętowania iluś tam lat istnienia czegoś – w przypadku 5 lat funkcjonowania Poznańskiej Kolei Metropolitalnej jest co fetować i jest czym się chwalić. ■

KOLEJOWE ROZMOWY

FOT. ARCHIWUM UMWW

Przedstawiciele UMWW i Kolei Wielkopolskich wzięli udział 19 i 20 września w gdańskich targach TRAKO. Wicemarszałek Wojciech Jankowiak był m.in. na stoisku Koła Naukowego Inżynierów Transportu Publicznego Politechniki Poznańskiej, którego zespół zwyciężył niedawno w rozgrywanych w Wielkiej Brytanii zawodach, prezentując tam model lokomotywy w skali 1:5,5 (na zdjęciu). Targi były okazją do odwiedzenia ekspozycji polskich (w tym wielkopolskich) i zagranicznych przedsiębiorstw oferujących rozwiązania w zakresie kolejowego transportu zeroemisyjnego. Ta ostatnia tematyka dominowała też podczas wizyty Wielkopolan na początku września w Poczdamie i Berlinie. Na ten temat Wojciech Jankowiak rozmawiał z niemieckimi partnerami w Ministerstwie Infrastruktury i Planowania Krajowego Brandenburgii oraz w Związku Komunikacyjnym Berlin-Brandenburgia. Przedstawiciel miejscowego przewoźnika omówił wodorowy i baterijno-hybrydowy tabor, który trafi na tory naszych zachodnich sąsiadów pod koniec przyszłego roku. ABO

Studenci wrócili do nauki

Październik to tradycyjnie początek kolejnego roku akademickiego i związany z tym powrót studentów do największych miast regionu.

Przedstawiciele samorządu województwa (w tym członkowie zarządu i sejmikowi radni) uczestniczyli w uroczystych inauguracjach najważniejszych wielkopolskich szkół wyższych; między innymi największej z nich – a więc Uniwersytetu im. Adama Mi-

ckiewicza – która odbyła się w Poznaniu 2 października.

Wcześniej, 18 września, z udziałem m.in. wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka, odbyła się uroczystość otwarcia Domu Studenckiego „Meteor”. To pierwszy taki obiekt w kampusie UAM na poznańskim Morasku. Nowoczesny, pięciokondygnacyjny budynek z częścią mieszkalną i usługową posłuży 400 studentom poznańskiej uczelni. ABO

Hołd bohaterom

Wielkopolanie uczcili 84. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego.

FOT. PIOTR RATAJCZAK

27 września Wielkopolanie oddali hołd twórcom i działaczom Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej, zwłaszcza płk. Janowi Górskiemu.

27 września w Poznaniu oddano hołd twórcom i działaczom PPP oraz żołnierzom Armii Krajowej. Obchody rozpoczęła msza św. w kościele przy ul. Fredry, po której uczestnicy wydarzenia udali się przed pomnik Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej.

„Za bohatera nigdy się nie uważałem, byłem normalnym żołnierzem. Takich żołnierzy było około 400 tysięcy i jednym z nich byłem ja...” – słowa płk. Jana Górskiego podczas obchodów 84. rocznicy powstania PPP przywołał gospodarz uroczystości marszałek Marek Woźniak. Wcześniej marszałek złożył kwiaty i znicze na grobie

pułkownika (cmentarz na poznańskim Junikowie).

Przypomnijmy, że płk lek. med. Jan Górski ps. „Rzędzian” był współtwórcą Świątowego Związku Żołnierzy AK oraz jego wieloletnim prezesem. Zmarł 1 października 2022 r. w wieku stu lat. Podczas uroczystości przy pomniku PPP obecna była jego żona Danuta wraz z rodziną.

Postać bohatera przybliżyła uczestnikom obchodów Teresa Masłowska, pełnomocnik wojewody do spraw współpracy z kombatanami.

Po modlitwie za poległych i pomordowanych w obozach koncentracyjnych odczytano apel pamięci, a żołnierze oddali salwą honorową hołd

wszystkim bohaterom Polskiego Państwa Podziemnego.

Na zakończenie uroczystości delegacje (m.in. parlamentarzystów, samorządowców, kombatanów, służb mundurowych, wielkopolskiej młodzieży) złożyły przed pomnikiem kwiaty i wieńce.

19 września przed pomnikiem Ofiar Katynia i Sybiru w Ogrodzie Zamkowym w Poznaniu przypomniano natomiast 84. rocznicę napadnięcia Związku Radzieckiego na Polskę w 1939 r. Samorząd województwa reprezentowali podczas tej uroczystości wiceprzewodniczący sejmiku Marek Gola i sekretarz województwa Tomasz Grudziak. RAK

Zielona ekonomia w Karpaczu

Wielkopolska delegacja wzięła udział w XXXII Forum Ekonomicznym, które odbywało się w dniach 5-7 września w Karpaczu.

Nasz region reprezentowali Jacek Bogusławski z zarządu województwa, sejmikowi radni na czele z przewodniczącą Małgorzatą Waszak-Klepką oraz członkowie Wielkopolskiej Platformy Wodorowej i Wielkopolskiej Rady Trzydziestu.

Podczas tej znanej konferencji polityczno-gospodarczej rozmawiano o wyzwaniach stojących przed Europą, na przykład w sferze bezpieczeństwa, rozwoju gospodarczego, przewyższania pojawiających się kryzysów. Wielkopolanie wzięli udział m.in. w panelach i debatach dotyczących współpracy sektora motoryzacyjnego i energetycznego w kwestii zielonej energii, a także funk-

FOT. ARCHIWUM UMWW

Wielkopolska delegacja na XXXII Forum Ekonomicznym w Karpaczu.

cjonowania platform wodorowych.

Forum było również okazją do spotkania Jacka Bogusławskiego oraz przewodniczącej sejmiku Małgorzaty Waszak-Klepkę z Jörgem Steinbachem, ministrem gospodarki, pracy i energii Brandenburgii. Rozmawiano m.in. o rozwoju gospodarki wodorowej oraz sprawiedliwej transformacji energetycznej, także

w kontekście możliwej współpracy w tym zakresie między partnerskimi regionami.

Równolegle z forum w Karpaczu odbywało się posiedzenie Konwentu Marszałków Województw RP. Poruszano na nim tematy związane z zapobieganiem wykluczeniu komunikacyjnemu, ze stanem funkcjonowania służby zdrowia oraz z udziałem Polski w EXPO 2025 w Osace. ABO

Gość z Białorusi

Pod koniec września marszałek Marek Woźniak spotkał się w UMWW z białoruskim opozycjonistą Pawłem Łatuszką.

To zastępca kierownika Zjednoczonego Gabinetu Przejściowego Białorusi, powołanego przez demokratyczne siły u naszych sąsiadów pod przewodnictwem Świętłany Cichanouskiej.

Rozmowę poświęcono m.in. kwestii integracji białoruskiego biznesu ze środowiskiem wielkopolskich firm oraz sytuacji białoruskiej diaspory w naszym regionie. Ponadto Paweł Łatuszka opowiedział o skali represji reżimu Aleksandra Łukaszenki wobec obywateli.

Paweł Łatuszka to były minister i ambasador m.in. w Polsce i Francji, jeden z liderów ruchu demokratycznego na Białorusi, skazany zaocznie przez sąd Łukaszenki na 18 lat więzienia. RAK

UNICEF w UMWW

22 września w Urzędzie Marszałkowskim gościł dr Rashed Mustafa Sarwar, krajowy koordynator biura UNICEF ds. reagowania na potrzeby uchodźców.

Gościem Pauliny Stochniałek z zarządu województwa był też Wojciech Ponikiewski, przedstawiciel UNICEF w Polsce, w latach 2010-2015 ambasador RP we Włoszech i na Malcie.

Spotkanie dotyczyło sytuacji w objętej wojną Ukrainie oraz uchodźców przybyłych do nas ze wschodu. Omówiono np. działania pomocowe ze strony UMWW i podległych mu jednostek, m.in. centrów integracji cudzoziemców.

– Jesteśmy umówieni z przedstawicielami UNICEF na konkretne działania, które zaowocują w przyszłości w całej Wielkopolsce – podsumowuje Paulina Stochniałek. RAK

O azbestie

27 września w sali sesyjnej UMWW odbyła się konferencja o usuwaniu azbestu i wyrobów go zawierających.

Uczestnicy spotkania omówili najważniejsze kwestie związane z jego usuwaniem i realizacją „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”. Przedstawiono też zagrożenia zdrowotne związane z wpływem włókien tego szkodliwego materiału, przeanalizowano zmiany w przepisach i zaprezentowano możliwości finansowania przez WFOŚiGW w Poznaniu przedsięwzięć polegających na usuwaniu azbestu. RAK

30 lat współpracy

O rozwoju Europy politycy dyskutowali w Hanowerze z młodzieżą z trzech regionów.

W dniach 12-13 września w Hanowerze świętowano 30-lecie międzyregionalnej współpracy Wielkopolski i Dolnej Saksonii.

Przypomnijmy, że najpierw umowę z niemieckimi partnerami podpisało w 1993 roku województwo poznańskie, a po powstaniu dużego administracyjnego regionu wielkopolsko-dolnosaksońskiego partnerstwo zostało potwierdzone parafowaną w 2000 roku specjalną deklaracją.

Do świętowania jubileuszu wielkopolska delegacja – na czele z wicemarszałkiem Wojciechem Jankowiakiem i przewodniczącą sejmiku Małgorzatą Waszak-Klepka – została zaproszona przez

premiera niemieckiego landu Stephana Weila.

Ważnym elementem obchodów była wspólna debata polityków oraz młodzieży z Dolnej Saksonii, Dolnego Śląska i Wielkopolski (a konkretnie uczniów leszczyńskiego II LO) na temat „Pokoju i sprawiedliwości jako podstawy zrównoważonego rozwoju w Europie”.

Wielkopolanie mieli ponadto odwiedzić działające w partnerskim landzie, a stawiające na nowoczesne technologie (jak baterie do samochodów elektrycznych czy pociągi z napędem wodorowym), fabryki należące do światowych gigantów (Volkswagen, Alstom, Continental). ABO

Tradycyjnie i racjonalnie

Tłumy gości i ważne przesłanie targów „Smaki Regionów”.

Jak co roku jesienią rzesze zwiedzających odwiedziły organizowane na MTP targi „Smaki Regionów”.

Tradycyjnie wyróżniało się stoisko przygotowane przez województwo wielkopolskie. W dniach 29 września – 1 października zaprezentowało się tam 30 regionalnych producentów, przetwórców i restauratorów, z szerokim asortymentem różnych regionalnych produktów opartych na lokalnych i tradycyjnych recepturach. Koneserzy poszukujący wyjątkowych smaków mogli spróbować m.in. mięsa i wędlin, serów – smażonych, kozich czy dojrzewających. Były przetwory mleczne, miody, wyroby piekarnicze i cukiernicze, przetwory owocowo-warzywne z ekologicznych gospodarstw oraz oleje tłoczone na zimno. „Smaki Regionów” to nie tylko wyborne jedzenie, ale też ważne przesłanie, wynikające z realizowanego przez Wielkopolskę programu ograniczenia marnotrawstwa żywności.

W jego ramach zorganizowano specjalne pokazy, które

Wielkopolskie stoisko – jak zawsze – wyróżniało się spośród targowych prezentacji.

poprowadził Laurentiu Zediu, znany z występów telewizyjnych jako Chef Lorek. Zaprezentował on (także uczniom wielkopolskich „gastrologów”), jak wyczarować pyszne dania z żywności zagrożonej marnotrawstwem. Innym elementem wspomnianego programu była pierwsza Bitwa Małych Mo-

bilnych Kuchni Warsztatowych, w której rywalizowały banki żywności z Konina, Piły i Poznania.

Znaczenie powrotu mody na zdrową, nawiązującą do tradycji żywność podkreślali uczestniczący w otwarciu targów marszałek Marek Woźniak i wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Tradycyjnie podczas wydarzenia wręczono też Medale Targów Smaki Regionów oraz nagrody w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”. Wśród wyróżnionych znaleźli się też Wielkopolanie – ich listę można znaleźć na stronach umww.pl oraz smaki-regionow.pl. ABO

Inspirowali i edukowali

Samorząd województwa zorganizował pod koniec września dwa wydarzenia: debatę o demokracji oraz inspiratorium o dostępności.

20 września w sali sesyjnej UMWW w Poznaniu dyskutowano o przełamywaniu barier i budowaniu świata bardziej dostępnego dla wszystkich. W programie wydarzenia pn. „Kreowanie dostępności. Inspiratorium” znalazły się m.in. opowieści osób, które same w codziennym życiu przełamują schematy, zmagając się z ograniczeniami, tworząc nowe rozwiązania.

– Bardzo się cieszę, że osoby, które swoimi działaniami zmieniają świat na bardziej otwarty, dzielą się opowieściami z uczestnikami wydarzenia. Każda z tych historii to materiał na fascynującą książkę lub film – mówi Paulina Stochniałek z zarządu województwa.

Z kolei 29 września, też w UMWW, odbyła się konferencja „Edukacja dla demokracji. Problemy ekonomiczne, humanistyczne i społeczno-polityczne”. Wzięli w niej udział m.in. nauczyciele, samorządowcy, studenci politologii i ekonomii. RAK

Targi (nie tylko) dla seniorów

Koncerty, warsztaty, konkursy, prelekcje edukacyjne o profilaktyce zdrowia i wiele innych atrakcji czekało na uczestników tegorocznej edycji targów „Viva Seniorzy!”.

Odbywające się w dniach 29-30 września wydarzenie „Viva Seniorzy!” to pierwsze targi w Polsce, skierowane do tego pokolenia. Przy ich organizacji współpracują: MTP, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej oraz Centrum Inicjatyw Senioralnych w Poznaniu.

Seniorzy sami często podkreślają, że „życie zaczyna się po sześćdziesiątce!”, i obserwując wrześnie przedsięwzięcie, trudno tym słowom zaprzeczyć.

– Ukulele, taniec hip-hop, a później jeszcze pokaz mody. Brzmi jak dobry piątek? A to zaledwie część z wielu atrakcji targów „Viva Seniorzy!”, które miały przyjemność otworzyć – relacjonowała w mediach społecznościowych Paulina Stochniałek z zarządu województwa.

W programie nie zabrakło ciekawych warsztatów (m.in. cyfrowych, o bezpieczeństwie, tworzeniu toreb na zakupy czy biżuterii, wyplataniu makramy, tkaniu), wykładów (na temat opieki se-

Zwycięzcy turnieju o tytuł Mistrza Wielkopolski Seniorów w szachach błyskawicznych 60+.

nioralnej, zdrowego stylu życia czy seksualności w wieku dojrzałym) i występów zespołów artystycznych czy chórów senioralnych.

Organizatorzy przygotowali też propozycje dla aktywnych (taniec hula, salsa czy tai-chi), warsztaty hip-hopu, pokazy mody, rozgrywki futbolowe i turniej szachowy.

– Po raz pierwszy rywalizowano o tytuł Mistrza Wielkopolski Seniorów w szachach błyskawicznych 60+. Zwyciężył Jarosław Hemmerling, drugi był Dariusz Duszczyk, a trzeci – Tomasz Krystofiak – wylicza Paulina Stochniałek. – Jedyną startującą kobie-

ta, a tym samym mistrzynią Wielkopolski, została Beata Pendowska, a najstarszym zawodnikiem był Janusz Woda, którego szachistom z naszego regionu nie trzeba przedstawiać.

Policjanci poruszyli np. temat oszustw oraz włamań do domów i mieszkań, przedstawiciele inspekcji handlowej omówili nieuczciwe praktyki w biznesie czy niekorzystne podpisywanie umów, odbyły się też panele dyskusyjne o opiece instytucjonalnej nad osobami starszymi. Tę wyliczankę uzupełniło jeszcze kilka koncertów muzycznych. RAK

Pomoże w walce z rakiem

Wielkopolskie Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Poznaniu zyskało nowoczesny zakład genetyki nowotworów płuca.

Zakład i Pracownię Poliosomnografii otwarto 15 września. Kosztowały 3,7 mln zł, z czego dotacja z UE wyniosła 2,5 mln, a wsparcie z budżetu województwa – 1,2 mln.

– Dobra diagnoza jest kluczowa dla dopasowania i zastosowania odpowiedniej terapii. Im bardziej jest ona zaawansowana, tym lepiej dla

pacjenta – podkreślił marszałek Marek Woźniak.

– Cieszę się, że nowoczesna medycyna dąży do tego, żebyśmy żyli coraz lepiej. Te inwestycje poprawiają jakość życia – dodała Paulina Stochniałek z zarządu województwa.

Najważniejszym elementem zakładu jest sekwenator NGS, który umożliwi szeroką analizę genomu nowotworu, pozwalającą na wykrycie zaburzeń komórek raka, co ułatwi terapię celowaną u pacjenta. RAK

NAGRODY DLA POLICJANTÓW Z PSAMI

Odnajdują i ratują ludzi, wykrywają niebezpieczne materiały – najlepsze policyjne psy z Wielkopolski odwiedziły 26 września wraz z opiekunami UMWW w Poznaniu. Marszałek Marek Woźniak i komendant wojewódzki policji w Poznaniu Piotr Mąka podziękowali im i wręczyli nagrody za reprezentowanie Wielkopolski w XX Finale Kynologicznych Mistrzostw Policji. W eliminacjach wojewódzkich zwyciężył Patryk Paraszczuk z psem Patrol. Drugą była Edyta Gabryszewska i pies Master, a trzeci – Paweł Buczyński z psem Montwa. RAK

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY, KTÓRE RADNI PORUSZALI W INTERPELACJACH I ZAPYTANIACH PODCZAS LVI SESJI SEJMIKU ORAZ W OKRESIE MIĘDZYSESYJNYM.

Marek Sowa (PiS) zgłosił dwa zapytania. Poruszył sprawę decyzji o zakazie składowania odpadów w centrum Gostynia. Pytał również o charakter obecności kandydata do Sejmu z listy Koalicji Obywatelskiej Michała Kołodziejczaka na 22. Wojewódzko-Diecezjalnych Dożynkach Wielkopolskich, które odbyły się w Pleszewie.

Tatiana Sokołowska (PO), nawiązując do prowadzonej przez samorządową spółkę Szpital Wielkopolski budowy kompleksu biurowo-hotelowego w miejscu dawnego hotelu pracowniczego przy Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu, prosiła w swojej interpelacji o informacje na temat zaawansowania tej inwestycji.

Zofia Szalczyk (PSL) złożyła trzy interpelacje dotyczące potrzeb inwestycyjnych na drogach wojewódzkich. Sygnalizowała konieczność kontynuacji rozbudowy DW 305, a także budowy odcinków dróg rowerowych biegnących przy DW 309 oraz DW 432.

Mirosława Rutkowska-Krupka (PO) przywołała film dokumentujący 50 lat działalności Polskiego Teatru Tańca, pokazany podczas gali jubileuszowej tej instytucji. Sugerowała, by ten obraz był wykorzystywany do promowania województwa wielkopolskiego.

Krystyna Kubicka-Sztul (Nowa Lewica) podziękowała marszałkowi i jego urzędnikom za wsparcie ze strony samorządu województwa, które umożliwiło przedstawicielom Aero-Model-Club ze Środy Wlkp. udział (i odniesienie sukcesów) w rozgrywanych we Francji mistrzostwach modeli swobodnie latających.

Jerzy Lechnerowski (niezrzeszony) wystosował interpelację, w której zwrócił się do marszałka z propozycją ustanowienia roku 2024 Rokiem Władysława hrabiego Zamoyskiego, ze względu na zbliżającą się setną rocznicę śmierci tego zasłużonego dla Wielkopolski patrioty i filantropa.

Filip Kaczmarek (PO) interpelował na temat realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Pytał o wkład Samorządu Województwa Wielkopolskiego w realizację tej globalnej strategii oraz o podmioty, z którymi region współpracuje w tej kwestii.

Małgorzata Waszak-Klepka (PO) złożyła dwie interpelacje, w których wniosowała o dofinansowanie przez samorząd województwa obchodów 150-lecia OSP „Starówka” w Koninie oraz koncertu w Żychlinie związanego z 90-leciem Towarzystwa im. Fryderyka Chopina.

Łukasz Grabowski (PiS) przygotował dwa zapytania, dotyczące terminów realizacji zobowiązań gwarancyjnych w zakresie zainstalowania podwieszanego sufitu w sali sesyjnej i sali posiedzeń w UMWW, a także wysokości opłat parkingowych przy nowym szpitalu dziecięcym w Poznaniu.

ABO

Noblistka z Wielkopolski

Sejmik świętuje rok Wisławy Szymborskiej.

25 września podczas sesji sejmiku województwa na patio Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu otwarto dwie okolicznościowe wystawy.

Pierwsza z nich pt. „Niektórzy lubią poezję – Wisława Szymborska na zdjęciach Joanny Helander” została przygotowana przez podległą regionalnemu samorządowi Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. Do jej obejrzenia namawiał radnych i gości (w specjalnie przygotowanym przekazie online) Michał Rusinek, były sekretarz Wisławy Szymborskiej, obecnie prezes fundacji imienia polskiej noblistki.

Druga wystawa pt. „Zamoyska-Szymborska. Wielkie Kobiety 2023” (zaprezentowana przez Fundację „Zakłady Kórnickie”) opowiada z kolei o Jadwidze Zamoyskiej i Wisławie Szymborskiej. Ich krótki życiorys opisał kolejno podczas sesji sejmiku: przewodnicząca izby

Dwie okolicznościowe wystawy na patio Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu otwarto uroczście 25 września podczas sesji sejmiku województwa.

Małgorzata Waszak-Klepka, prezes zarządu Fundacji Zakłady Kórnickie dr Dariusz Grzybek oraz dyrektor Biblioteki Kórnickiej PAN prof. Magdalena Biniś-Szkopek.

– Na planszach znajdziemy opowieść o dwóch wyjątkowych kobietach, które połączył Kórnik i Wielkopolska – tak z sejmikowej mównicy zachęcała gości do ich obejrzenia i lektury opisów Magdaleny Biniś-Szkopek.

Ekspozycja, z którą podczas przerwy w obradach zapoznali się m.in. radni i uczestnicy sesji, ma być czynna do 23 października.

Drugą z wystaw można obejrzeć w godzinach pracy Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, od poniedziałku do piątku od 7.30 do 15.30.

Rozpoczynając obrady, Małgorzata Waszak-Klepka przypomniała, że sejmik ustanowił rok 2023 Wielkopolskim Rokiem Wisławy Szymborskiej. Pomysłodawcą takiego uczczenia noblistki był Filip Kaczmarek, przewodniczący sejmikowej Komisji Edukacji i Nauki, a projekt stosownej uchwały zgłosił klub radnych PO. RAK

Więcej rozmów o kolei do Turku

Władze województwa chcą jeszcze raz przedyskutować z zainteresowanymi kwestię budowy linii kolejowej z Konina do Turku.

Przypomnijmy, że ta inwestycja znalazła się wśród zgłoszonych przez Wielkopolskę do dofinansowania z rządowego programu „Kolej+”. O ile w pozostałych przypadkach chodzi o rewitalizację i przywrócenie do użytkowania istniejących już wcześniej linii kolejowych, tu jest mowa o budowie nowej trasy. Racjonalność jej powstania oraz możliwy przebieg od początku miały zarówno

zwolenników, jak i przeciwników. Mimo to sejmik zgodził się na wstępny wybór trasy (tzw. wariant W9, dający największe szanse na wypełnienie pociągów pasażerami), a władze województwa podpisały umowę z PKP PLK, która to spółka mogła rozpocząć procedurę związaną z dokumentacją projektową.

Podczas wrześniowej sesji sejmiku marszałek Marek Woźniak poinformował radnych o wciąż wpływających do urzędu protestach mieszkańców wschodniej Wielkopolski, wyartykułowanych także podczas spot-

kania w Brzeźnie w gminie Krzymów.

– Naszym celem było stworzenie linii kolejowej, która będzie przydatna dla mieszkańców tej części regionu, a nie takiej, która będzie dla nich oznaczać katastrofę życiową – zaznaczył Marek Woźniak. – Uważam, że nie powinniśmy zostawiać tych głosów sprzeciwu bez odzewu. Chciałbym stworzyć jeszcze raz płaszczyznę dyskusji, konsultacji z udziałem zainteresowanych stron.

Zdaniem marszałka dobrym miejscem do takiego dialogu byłaby nadzwyczaj-

na sesja sejmiku, którą już po wyborach parlamentarnych można zorganizować w konińskim Domu Kultury „Oskard”.

Do wystąpienia marszałka i kwestii powrotu do dyskusji o kolei do Turku sceptycznie odnieśli się radni PiS Robert Popkowski i Krzysztof Sobczak. Ten ostatni zapytał: – Co panu zrobiła wschodnia Wielkopolska, że tak ją pan gnębi?

– Przypuszczam, że dołącznie taki zarzut usłyszałbym, gdybyśmy nie podjęli tych dodatkowych rozmów – odpowiedział Marek Woźniak.

ABO

JAK ZBUDOWAĆ NOWOCZESNĄ PROTEZĘ?

Jak buduje się bioniczne protezy stóp? O używanych do tego materiałach, skomplikowanej produkcji, prototypach i badaniach w laboratoriach dyskutowali 15 września radni z Komisji Gospodarki, którzy odwiedzili poznańską firmę ENforce Medical Technologies, wdrażającą innowacje w medycynie. Dyrektor Adam Gramala opowiedział o historii przedsiębiorstwa (zatrudniającego obecnie 20 osób), o wspólnych badaniach polskich inżynierów, fizjoterapeutów i lekarzy, o współpracy ze Szpitalem Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym im. W. Degi w Poznaniu i o problemach, z jakimi borykają się pacjenci po amputacjach. Co roku w Polsce niemal 10 tys. osób traci nogę (z powodu wypadków, chorób itp.) i wiele z nich ma duże problemy, by łączyć kilkadziesiąt tys. zł na protezę umożliwiającą powrót do normalnej aktywności. Innowacyjne rozwiązanie z Poznania zakłada (poza produkcją protez) stworzenie programu skupiającego szpitale, PFRON, samorządy – co umożliwiłoby szybką pomoc pacjentom i udaną rehabilitację po amputacji.

RAK

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Z sejmiku na Wiejską?

W Wielkopolsce 15 obecnych radnych województwa ubiega się o mandat poselski.

Przypomnijmy, że wybory parlamentarne w Polsce zaplanowano na niedzielę 15 października (głosowanie odbywa się w godzinach 7-21). Do obsadzenia w całym kraju jest 460 miejsc w Sejmie i 100 w Senacie. W Wielkopolsce – w czterech okręgach wyborczych – do wzięcia jest 40 mandatów poselskich. Wybieramy również – w okręgach jednomandatowych – 9 senatorów z naszego regionu.

Fotel sejmikowy na poselski chciałoby zamienić tym razem 15 spośród 39 radnych województwa. Warto zaznaczyć, że to... stosunkowo niewielka liczba osób aktualnie zasiadających w sejmiku i startujących w wyborach parlamentarnych. Dla przykładu 4 lata temu o mandaty poselskie ubiegało się aż 20 radnych, a 8 i 12 lat temu – po 17. Tym razem, inaczej niż w poprzednich wyborach, na Wiejską nie wybiera się nikt z zarządu województwa.

Największe apetyty poselskie są w sejmikowym klu-

Do Sejmu startują m.in. Tatiana Sokołowska z PO i Zbigniew Czerwiński z PiS. Oboje ubiegają się o mandat z okręgu poznańskiego z pozycji numer 6 na listach swoich ugrupowań.

bie PiS – startuje aż 7 jego członków. Z list Koalicji Obywatelskiej swoich sił próbuje 4 radnych klubu PO. Wśród kandydatów na posłów znajdziemy też po 2 przedstawicieli klubów PSL (koalicyjne listy Trzeciej Drogi) oraz Nowej Lewicy.

4 radnych-kandydatów mamy w okręgach: koniń-

skim (Zofia Itman, Robert Popkowski i Łukasz Grabowski z PiS oraz Krystyna Kubicka-Sztul z NL), pilskim (Agnieszka Grzechowiak z NL, Henryk Szopiński z PO, Ryszard Napierała i Jarosław Maciejewski z PSL) i poznańskim (Małgorzata Stryjska i Zbigniew Czerwiński z PiS oraz Tatiana Sokołowska i Patrycja

Przybylska z PO), a 3 w okręgu kalisko-leszczyńskim (Marek Sowa i Leszek Bierła z PiS, Ewa Panowicz z PO).

Z wymienionych najwyższe (drugie) miejsce na swojej liście zajmuje Agnieszka Grzechowiak. Czwartą lokatę ma u siebie Małgorzata Stryjska, a piątą Henryk Szopiński. Wśród radnych znajdziemy też trzy „szóstki”: Zbigniewa Czerwińskiego, Zofię Itman i Tatianę Sokołowską.

Jak bardzo może zmienić się sejmik po tych wyborach? 4 lata temu do Sejmu dostało się 5 ówczesnych radnych. Przed 8 latami mandaty zdobyło 8 członków sejmiku, ale 8 lat temu – tylko 3.

Przez wydłużenie aktualnej kadencji samorządów do 5 lat (a właściwie nawet do 5,5 roku) zasiadający w obecnym sejmiku radni mają okazję już po raz drugi startować w wyborach parlamentarnych. Spośród wspomnianej piętnastki kandydatów 4 lata temu swoich sił w wyborach do Sejmu próbowało osiem osób.

„Tak” dla transplantacji

Radni przyjęli apel dotyczący zwiększenia świadomości społecznej na temat transplantacji wśród Wielkopolan.

Kilka miesięcy temu jeden z mieszkańców złożył w UMWW petycję, postulując, by sejmik zaapelował do Wielkopolan o społeczną akceptację dla pobierania od zmarłych komórek, tkanek i narządów, które mogą uratować życie osobom oczekującym na przeszczep.

Jeszcze przed wakacjami, w czerwcu, sejmik pozytywnie ocenił tę prośbę, dlatego podczas wrzesniowych obrad radni procedowali już stosowny apel. Podkreślali, że powszechna wiedza o transplantacji jest niewystarczająca, a w jej podniesieniu może pomóc m.in. ten dokument, przy okazji popularyzujący również wiedzę o aktualnych uwarunkowaniach prawnych regulujących kwestie zgody lub jej braku na bycie pośmiertnym dawcą.

Ze statystyk wynika, że pod koniec ubiegłego roku

na przeszczep narządu oczekiwano w Polsce ponad 1800 osób. Rok wcześniej w Wielkopolsce pośmiertnie część siebie podarowało drugiej osobie 38 osób. Polacy nie mają jednak świadomości, że w naszym kraju nie trzeba formalnie wyrażać zgody na oddanie organów po śmierci, a jedynie należy wyrazić za życia sprzeciw, jeżeli sobie tego nie życzymy.

„Niezależnie od prawodawstwa można świadomie wyrazić zgodę i chęć pomocy osobom potrzebującym przeszczepu organów poprzez wypełnienie Oświadczenia Woli, którym wyrażamy zgodę na pobranie po śmierci tkanek i narządów do przeszczepów. Świadome podjęcie takiej decyzji jest dowodem chęci ratowania zdrowia i życia innych...” – czytamy w apelu przyjętym przez sejmik.

„To ostatni, najcenniejszy dar, jaki człowiek może podarować drugiemu człowiekowi” – tak ideę transplantacji ujął autor petycji. RAK

Znów pomogą samorządom

25 września sejmik zdecydował o kolejnym wsparciu z budżetu województwa dla samorządów lokalnych.

300 tys. zł trafi do 17 JST w ramach pierwszej edycji konkursu „Wielkopolska przyjazna zwierzętom”. Niemal 1,1 mln zł rozdzielono między 9 samorządów podejmujących się remontu infrastruktury w ramach programu „Kulisy kultury”.

W szóstej edycji programu „Szatnia na medal” kolejne samorządy otrzymają dotacje: 724 tys. zł wesprą remonty obiektów sanitarnych przy boiskach w 11 JST, a 780 tys. zł to pieniądze na nowe inwestycje 6 gmin.

Ponadto gmina Gniezno otrzyma 495 tys. zł na przebudowę infrastruktury sportowej (bieżnia okólna, skocznia i rzutnia) przy SP w Szczytnikach Duchownych, a gminy Granowo, Kaźmierz i powiat wrzesiński otrzymają łącznie 633 tys. zł na podobne remonty stadionu i bieżni w ramach programu lekkoatletycznego.

Z kolei gmina Jaraczewo pozyska 70 tys. zł na zakup łodzi ratowniczej wraz z osprzętem i przyczepą.

Ponadto sejmik przyznał 1,9 mln zł 53 podmiotom na prace konserwatorskie przy zabytkach. RAK

O Niemcach nie teraz

Zapropozowane przez klub PiS stanowisko nie znalazło poparcia większości radnych.

gorąca dyskusja poprzedziła na wrzesniowej sesji odrzucenie przez sejmik zaproponowanego przez PiS stanowiska o zbrodniach niemieckich i reparacjach.

Projekt stanowiska, w którym sejmik miał przypomnieć zbrodnie dokonane przez III Rzeszę Niemiecką na Wielkopolanach podczas II wojny światowej, a w konkluzji wesprzeć działania rządu związane z uzyskaniem od Niemiec zadośćuczynienia i reparacji, przedstawił przewodniczący klubu PiS Zbigniew Czerwiński. – Różne samorządy podjęły już podobne inicjatywy – wskazywał, podkreślając zasadność ubiegania się o reparacje od zachodnich sąsiadów.

– Nikt z nas nie kwestionuje faktów historycznych ani

potrzeby rozmów w tej sprawie, ale w zaciszu gabinetów dyplomatycznych. Robienie wokół tej sprawy wrzawy nie służy jej – kontrargumentował szef klubu PO Henryk Szopiński.

– W obecnej sytuacji geopolitycznej, gdy potrzebujemy spokoju na arenie międzynarodowej, to nie jest dobry moment na takie stanowisko – mówił z kolei Jerzy Lechnerowski z Bezpartyjnych Samorządowców.

– A kiedy będzie na to dobry moment? – pytała retorycznie Zofia Itman.

Kolejni radni PiS przytaczali zbrodnie hitlerowskie popełnione na terenach, z których pochodzą, a także historie rodzinne z okresu okupacji. Padły też takie określenia, jak z ust Łukasza Grabowskiego, który mówił

o „lobby niemieckim” w sejmiku i o „Herr Tusku”.

– Ta propozycja ma nas wpisać w kampanię wyborczą PiS. To nic innego, jak cyniczna, przedwyborcza akcja – ocenił marszałek Marek Woźniak. I przytoczył list od wiceministra spraw zagranicznych Arkadiusza Mularczyka, sugerujący generowanie podobnych stanowisk przez kolejne samorządy. Zwrócił się też do inicjatorów z klubu PiS: – W czasie kampanii wyborczej nie będziemy wspierać waszych działań propagandowych, a tym bardziej wyrażać poparcia dla tego rządu. Ten rząd powinien przeprosić i odejść!

Po dyskusji sejmik odrzucił projekt. Za przyjęciem stanowiska było 8 radnych, 25 zagłosowało przeciw, a 1 wstrzymało się od głosu. ABO

Regulamin dla młodzieży

Komisja Regulaminowa MSWW zakończyła swoje prace nad zapisami Regulaminu Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

Projekt dokumentu, wieńcząc tym samym swoje wcześniejsze obrady, komisja zapiniowała na posiedzeniu, które odbyło się w Urzędzie Marszałkowskim 18 września. Regulamin szczegółowo określa tryb pracy młodzieżowego sejmiku i jego organów (opisując między innymi sposób procedowania podczas sesji i posiedzeń komisji, uprawnienia przewodniczącego). Jednocześnie komisja skierowała do przewodniczącego MSWW wniosek o wprowadzenie na kolejną sesję punktu przewidującego przyjęcie przez sejmik regulaminu.

Przypomnijmy, że Młodzieżowy Sejmik Województwa Wielkopolskiego w obecnej formule (wcześniejsze odbyły się tam tzw. edycje projektowe) funkcjonuje od bieżącego roku. To grono (składające się z 39 Wielkopolan w wieku 15-20 lat) ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny dla sejmiku województwa. Jego kadencja potrwa 3 lata, a sesje będą się odbywały cyklicznie.

Pierwsza została zorganizowana w czerwcu, a kolejna jest zaplanowana na 20 października i posiedzeń komisji, oprócz przyjęcia wspomnianego regulaminu – 39 młodzieżowych radnych ma również wybrać składy i przewodniczących 7 komisji merytorycznych, w których będą pracować członkowie MSWW. ABO

Członkowie Komisji Regulaminowej i przewodniczący młodzieżowego sejmiku prezentują efekty swoich prac.

Nowe karetki

Kolejna wielkopolska lecznica skorzystała ze specjalnego pocovidowego wsparcia w ramach WRPO 2014+.

Tym razem po fundusze sięgnął powiat ostrowski, by doposażyć swój szpital. Przekazane przez województwo wsparcie (ponad 4 mln zł) pozwoliło na zakup dwóch nowych ambulansów dla SOR-u oraz aparatury medycznej i diagnostycznej na potrzeby oddziału laryngologicznego, a także przeprowadzenie potrzebnych prac modernizacyjno-adaptacyjnych.

W przekazaniu nowych karetek, które odbyło się 18 września, wzięli udział m.in. marszałek Marek Woźniak i radny województwa Andrzej Pichet.

ABO

Prezenty na stulecie

Niezwykle dwa jubileusze obchodziła podstawówka w Lednogórze.

15 września świętowano tam 100-lecie powstania polskiej szkoły w tej związanej z początkami naszej państwowości miejscowości, a także 60-lecie oddania do użytku obecnego budynku „tysiąclatki”.

Podczas uroczystości nadano placówce nowy sztandar. Nie zabrakło też prezentów dla jubilatki od zaproszonych gości. Wicemarszałek Wojciech Jankowiak przekazał szkole nowoczesną tablicę multimedialną. Zakupiony przez poznański WORD sprzęt ma służyć m.in. przekazywaniu wiedzy o bezpieczeństwie ruchu drogowego.

ABO

Pyry do Liskowa

Po raz kolejny samorząd województwa organizuje przedsięwzięcie związane z tradycjami dotyczącymi warzywa będącego symbolem naszego regionu.

Święto pyry odbędzie się 18 listopada w hali widowiskowo-sportowej w Liskowie. Zaplanowano liczne atrakcje artystyczne i kulinarne.

Najważniejsze jednak będzie rozstrzygnięcie – kierowanego do kół gospodyń wiejskich – konkursu na najlepszą potrawę z pyry. Poznamy też właściciela największego wielkopolskiego ziemniaka z tegorocznych zbiorów.

Konkursowe zgłoszenia przyjmowane są do końca października, a szczegóły o tym przedsięwzięciu można znaleźć na stronie www.umww.pl.

ABO

Wypiękniały dzięki UE

Jak zmieniły się – po rewitalizacji wspartej z WRPO 2014+ – centra Krobi i Baranowa?

Po rewitalizacji centra zarówno Krobi...

Rewitalizacje wybranych (najczęściej stanowiących centrum lokalnego życia) obszarów naszych miejscowości z pewnością należą do najefektywniejszych inwestycji wspieranych środkami unijnymi w ramach WRPO 2014+. Pozwalają nie tylko diametralnie odmienić wygląd „małych ojczyzn”, ale też tchnąć nowe życie w zaniedbane dotąd obiekty czy przestrzenie. Tego typu zadań podejmują się coraz chętniej władze nie tylko dużych miast, ale też mniejszych miejscowości. Dwie takie inwestycje podsumowano we wrześniu w Wielkopolsce.

20 września taka uroczystość odbyła się w Krobi (powiat gostyński). Rewitalizacja

centrum miejscowości została wsparta kwotą 10,7 mln zł unijnej dotacji.

Prace objęły Rynek w Krobi, Wyspę Kasztelańską, przebudowę układu komunikacyjnego kilku ulic i placów, stworzenie ciągu pieszo-rollerowego „Wzdłuż Rowu Krobskiego” oraz budowę nowego obiektu dla Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego KROB_KULT.

– Wszystko jest świetnie wykonane – podkreślił podczas uroczystości w Krobi marszałek Marek Woźniak.

– Porównując do wielu innych projektów, musimy powiedzieć, że to jest jeden ze wzorcowych przykładów, jeśli chodzi o jego przemysł, koncepcję i wykonanie. Wła-

...jak i Baranowa prezentują się efektownie.

dze gminy mogą być z niego dumne.

Za równie udaną należy uznać rewitalizację Rynku w Baranowie (powiat kępiński), którą z kolei podsumowano 23 września. Trwająca przez kilka lat inwestycja kosztowała 23 mln zł, z czego prawie 10 mln zł pochodziło z WRPO 2014+.

Szeroki zakres prac objął liczne przebudowy i ponowną adaptację obiektów. Zrewitalizowano nie tylko powierzchnię Rynku, ale też znaczną część znajdujących się na nim budynków. W ramach zadania przekształcono starą szkołę w Dzienny Dom Seniora, a na piętze powstała biblioteka. Ponadto wybudowano amfiteatr i zmo-

dernizowano pomieszczenia Urzędu Gminy. O funkcjonalności nowej przestrzeni mieszkańcy i zaproszeni goście mogli przekonać się podczas uroczystego otwarcia, które uświetniły występy artystyczne oraz wieczorny pokaz filmowy.

– Rewitalizacja Rynku w Baranowie to kolejny przykład gospodarnego i właściwego wykorzystania środków unijnych przez lokalne samorządy. Mieszkańcy zyskali niezwykle piękną i użyteczną przestrzeń, która przez wiele lat będzie służyła rozwojowi społeczno-kulturalno-gospodarczemu gminy – podkreślił obecny podczas uroczystości wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

ABO

Innowacyjnie i inteligentnie

Samorząd województwa od lat promuje działania innowacyjne, nie tylko w biznesie.

Do 31 października można się zgłosić (mailem na adres: drg.sekretariat@umww.pl) do konkursu „i – Wielkopolska – Innowacyjni dla Wielkopolski”. W tym przedsięwzięciu wyróżnione zostaną firmy, które wprowadzają na rynek nowoczesne rozwiązania w dwóch kategoriach: „Inteligentne specjalizacje dla Wielkopolski” oraz „H2 Wielkopolska”.

Laureaci otrzymają nagrody w wysokości co najmniej 30.000 zł i wsparcie promocyjne podczas wydarzeń o charakterze gospodarczym, organizowanych przez Urząd Marszałkowski w Poznaniu.

O innowacjach dyskusowano też 26 września w UMWW, gdzie odbyło się Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji, zrzeszające uczestników wszystkich grup roboczych debatujących wcześniej w tym zakresie.

W wydarzeniu, które otworzył Jacek Bogusławski z zarządu województwa, wzięło udział prawie 100 osób. Nie zabrakło aktów powołania na nowych członków FIS, raportu o monitorowaniu Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030, warsztatów o sztucznej inteligencji.

RAK

ZAMKOWE OTWARCIE

Spektakularny pokaz cyrkowy, szcudlarze przechadzający się między drzewami, widowiskowy teatr ognia, oryginalne warsztaty z naturą w tle, koncerty dla dzieci i dorosłych, pyszny poczęstunek oraz kino plenerowe – to tylko niektóre z niespodzianek, jakie czekały na wszystkich przybyłych na piknik. Wydarzenie odbyło się 9 września na terenie parku Zamku Wielkopolskiego w Rokosowie pod hasłem „Otwarcie III Bram Rokosowa” i stanowiło inauguracyjne zaproszenie do 10-hektarowego parku okalającego zabytkowy obiekt. Od teraz z tej przestrzeni można korzystać codziennie. Uczestników pikniku przywitał Jacek Bogusławski z zarządu województwa. Warto bowiem przypomnieć, że Zamek Wielkopolski w Rokosowie to instytucja podległa regionalnemu samorządowi, do ubiegłego roku funkcjonująca jako Centrum Integracji Europejskiej. Wkrótce ma zakończyć się poważna rewitalizacja wnętrza zamku, który również zostanie udostępniony dla gości.

ABO

Razem dla edukacji

Paulina Stochniałek z zarządu województwa i prezes Fundacji Zakłady Kórnickie dr Dariusz Grzybek podpisali 18 września umowę o realizacji wspólnych projektów edukacyjnych.

W spotkaniu w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu uczestniczyła też Dorota Kinal, dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki UMWW, który koordynuje bezpośrednią współpracę z fundacją.

– Każde działanie, które wzmacnia nauczanie rozwojowe, jest dla nas ważne. Rozpoczynamy współpracę z fundacją właśnie po to, by młodzi w województwie wielkopolskim miały dodatkowe możliwości rozwoju – mówi Paulina Stochniałek.

Deklaracja o współpracy obejmuje m.in.: podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, zwiększenie jakości edukacji, promowanie innowacji w nauce (np. stworzenia odpowiednich narzędzi i materiałów), organizację konkursu matematycznego dla uczniów szkół średnich.

RAK

O pracy w szkole

Wojewódzka Rada Rynku Pracy spotkała się 26 września.

26 września w siedzibie Zespołu Szkół Technicznych w Tarnowie Podgórnym odbyły się obrady Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy.

Tym razem omówiono przykłady pozyskiwania kadry nauczycielskiej do prowadzenia praktycznej nauki zawodu. Chodzi o to, by uczeń w szkole zdobywał wiedzę i doświadczenie pod okiem wykwalifikowanej kadry.

Dlatego członkowie WRRP odwiedzili nowoczesną szkołę pod Poznaniem, współpracującą z ponad 40 firmami i zatrudniającą specjalistów – instruktorów nauki zawodu.

– Inwestowanie w szkolnictwo zawodowe jest jednym

z priorytetów samorządu województwa, czego przykładem jest np. przekraczające 24 mln zł wsparcie z UE dla Tarnowa Podgórnego na budowę nowoczesnej placówki. Dzięki eurofunduszom z WRPO 2014+ absolwenci są znacznie lepiej przygotowani do wyzwania rynku pracy – podkreśla wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Pierwsi uczniowie rozpoczęli naukę w ZST w latach 2020/2021. Obecnie kształci się tu ponad 400 osób, a wśród oferowanych zawodów są: technik informatyk, mechatronik, logistyk, elektronik, robotyk czy technik procesów drukowania.

RAK

Artystyczne jubileusze

Opowiadając o 100-leciu Teatru Nowego wystawę można było obejrzeć również w kuluarach wrześniowej sesji sejmiku.

Podległe samorządowi województwa placówki kultury świętują kolejne okrągłe rocznice działalności.

15 września swoje 100. urodziny obchodził Teatr Nowy w Poznaniu. Marszałkowska placówka uczciła jubileusz specjalną galą i premierą Szekspirowskiej komedii „Sen nocy letniej” w reżyserii Jana Klaty.

Teatr rozpoczął działalność 15 września 1923 r., gdy na scenie zaprezentowano „Przechodnia” Bohdana Katerwy. Od tego czasu licznie premierowych spektakli osiągnął liczbę 869.

– Z uznaniem obserwuję, jak teatr nie tylko prowadzi intensywną działalność sceniczną, ale włącza się w misję edukacyjną, angażuje w najważniejsze wydarzenia lokalne i ogólnopolskie – mówił podczas gali marszałek Marek Woźniak, wręczając okolicznościową grafikę dyrektorowi teatru Piotrowi Kruszczynskiemu.

O połowę młodszy, bo 50-letni, jest Polski Teatr

Tańca, który zainaugurował działalność 12 września 1973 r. w poznańskim ratuszu. Była to wówczas pierwsza tego typu instytucja kultury w Polsce. Jubileuszowy sezon otwarto także 12 września w nowej siedzibie PTT przy ul. Taczaka.

– Należy podziękować PTT za ten piękny czas, naznaczony wybitnymi postaciami, takimi jak Conrad Drzewiecki, Ewa Wycichowska i obecna pani dyrektor Iwona Pasińska – stwierdził Marek Woźniak, przypominając niełatwy proces budowy „nowego domu” teatru.

Bo choć utytułowana instytucja kultury osiągała sukcesy na arenie międzynarodowej, to przez blisko 50 lat występowała (realizując ponad 200 premier) jako teatr objazdowy.

Z kolei 15 października jubileusz 55-lecia świętuje (specjalnym koncertem w Auli UAM) założona i prowadzona przez Agnieszkę Duczmal Orkiestra Kameralna Polskiego Radia Amadeus. RAK

Scena jak marzenie

Po wielkim remoncie poznańska Opera wraca pod swój dach. Jak wykorzysta możliwości które daje jej nowoczesna technika?

28 września zaprezentowano cząstkę tego, co można „wyczarować” na nowej scenie operowej.

Trwiał ponad dwa lata. Kosztował 40 mln zł (wyłożone solidarnie przez samorząd województwa i ministra kultury). Wymagał przebudowy części budynku od piwnic po dach, by wiekowy gmach „uniósł” nowoczesne, ale i ciężkie urządzenia. Co przyniósł długo oczekiwanym generalny remont głównej sceny Teatru Wielkiego w Poznaniu?

– Były obawy co do tej inwestycji, ze względu na jej koszt oraz wyzwania organizacyjne, techniczne i wykonawcze. Udało się i efekt jest imponujący – przyznaje marszałek Marek Woźniak.

– Jeżeli chodzi o scenę, mamy teraz jedne z najlepszych możliwości w Polsce. Z drżeniem serca czekaliśmy na tę chwilę – mówi dyrektor teatru Renata Borowska-Juszczynska.

Zakres wykonanych prac i cząstkę tego, co można „wyczarować” w odnowionej przestrzeni zaprezentowano w Operze 28 września (a w październiku rozpoczęły się w teatrze już regularne spektakle).

Nowa jest cała pneumatyka sceny, w tym mogące wynieść do 15 ton zapadnie czy ponad 60 sztankietów (belek/kratownic utrzymujących dekoracje i niezbędny osprzęt) o udźwi-

gu po 500 kg każdy. Sterowanie tym systemem jest teraz mechaniczne (zamiast dotychczasowego ręcznego). Nowy, LED-owy system oświetlenia zużywa o 75 proc. mniej energii. Poprawiła się akustyka – zainstalowany immersyjny system dźwięku przestrzennego pozwala uzyskać podobną słyszalność w każdej części widowni. Podniesiono poziom zabezpieczeń przeciwpożarowych. Wymieniono całą podłogę sceny, zrekonstruowano kurtynę.

Jak podkreślają zarówno marszałek, jak i szefowa Opery, ważne było, że mimo braku swojego „domu” teatralne zespoły przez minione

dwa lata występowały w różnych miejscach, co pozwoliło na zachowanie ich odpowiedniego poziomu artystycznego.

Sezon 2023/2024 teatr zatytułował „Powroty”. I liczy, że również widzowie chętnie wrócą do gmachu pod Pegazem, by przekonać się, jak twórcy wykorzystają nowe możliwości techniczne wyremontowanej sceny. Ciekawych propozycji dla melomanów z pewnością nie zabraknie. Na początek zaplanowano serię utworów patrona placówki Stanisława Moniuszki, ale będzie też kilka premier, jeszcze w tym roku na przykład „Królowa Śniegu” i „Otello”. ABO

Za Piastów

Prof. Andrzej Buko z nagrodą.

Laureatem Nagrody Lednickiego Orła Piastowskiego został mediewista prof. Andrzej Buko.

Marszałek Marek Woźniak wręczył tę nagrodę 19 września podczas uroczystości na Ostrowie Lednickim.

Prof. Andrzej Buko specjalizuje się w archeologii wczesnego średniowiecza. Przez szereg lat był związany z zawodem z Uniwersytetem Warszawskim i (do dziś) z Polską Akademią Nauk.

Nagroda Lednickiego Orła Piastowskiego, ustanowiona przez zarząd województwa, honoruje wybitne osiągnięcia m.in. w dziedzinie badań naukowych i promocji wiedzy o dynastii Piastów. RAK

Tak opowiemy o powstaniu

Wiadomo już, kto zaprojektuje wystawę stałą w budowanym przez samorząd województwa Muzeum Powstania Wielkopolskiego.

15 września ogłoszono wyniki zorganizowanego przez Wielkopolskie Muzeum Niepodległości konkursu na koncepcję wspomnianej ekspozycji.

– Wystawa stała jest jądrem takiej instytucji, jej najważniejszą częścią. To właśnie od jej charakteru, treści i komunikatywności będzie zależało powodzenie i popularność naszego nowego muzeum – podkreślił podczas spotkania w poznańskim Odwachu marszałek Marek Woźniak.

– Sąd konkursowy nie miał łatwego zadania, musiał dokonać wyboru spośród propozycji zgłoszonych przez trzy firmy o bardzo dużym, porównywalnym doświadczeniu – relacjonował dyrektor WMN Przemysław Terlecki.

Ostatecznie wybór padł na propozycję przedstawio-

Zwycięzcę konkursu na projekt nowej wystawy ogłoszono w Odwachu – dotychczasowej siedzibie Muzeum Powstania Wielkopolskiego.

ną przez spółkę Trias AVI z Warszawy. Dokonujący selekcji eksperci podkreślili, że zwycięska koncepcja jest najbardziej zgodna z przedstawionymi wytycznymi co do przyszłej wystawy. „Wyraźnie wyeksponowany jest w niej element współdziałania i społecznego zaangażowania niezbędnego do sukcesu w pracy i w walce” – zauważyli jurorzy, doceniając też zachowanie równowagi między muzealiami a multimediami.

Teraz zwycięzca ma rok na przygotowanie szczegółowego projektu wystawy. Równolegle kończy się przetarg na wykonawcę budowlanego muzeum. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, nowa placówka – zlokalizowana u stóp Wzgórza św. Wojciecha w Poznaniu – powinna być gotowa do końca 2026 roku. Jej powstanie jest współfinansowane przez samorząd województwa oraz resort kultury. ABO

Czerwcową poezją (nie tylko) młodych

„Którzy pogardy nie mogli znieść” – to tytuł wydanej niedawno antologii tekstów o Czerwcu '56 pod redakcją Stanisławy Łowińskiej.

Na łamach „Monitora” regularnie informujemy o kolejnych edycjach – organizowanej przez wspomnianą poetkę i animatorkę kultury, a dofinansowywanej m.in. przez samorząd województwa – Lednickiej Wiosny Poetyckiej. To spotkania inspirujące i promujące twórczość najmłodszych autorów. Przypomnijmy, że ich XXV odsłona poświęcona była m.in. poezji odnoszącej się do Poznańskiego Czerwca 1956 roku.

W opublikowanej przez Wydawnictwo Miejskie Poznania antologii znajdziemy wiersze nagrodzonych wówczas młodych autorów. Dodatkowo zbiór przynosi kilka utworów innych poetów, w tym samej Stanisławy Ło-

wińskiej (na czele ze znanym „Hymnem”), a także wybór świadectw dotyczących wydarzeń z 1956 roku – zarówno ich bezpośrednich uczestników, jak i osób spoglądających na tę tragiczną historię z dystansu.

„Pragnę tę zbiorową publikację oddać świadectwo prawdziemu Czasowi Pogardy oraz złożyć hołd ofiarom i oddać cześć ich pamięci” – podkreśla we wstępie autorka antologii. ABO

Poznańska Kolej Metropolitalna

Jak wygląda w Wielkopolsce transport publiczny? Czy mieszkańcy faktycznie chętniej wybierają kolej zamiast auta? Dokąd i jak

Piotr Ratajczak

Dlaczego wielu z nas woli dojeżdżać do szkoły, pracy, sklepu czy galerii handlowej pociągiem? Po co nam transport publiczny, skoro mamy własne samochody? Powodów jest kilka.

Duże miasta są zakorkowane przez auta, najbardziej w godzinach komunikacyjnego szczytu. Część z nas wybiera kolej, bo można ją jechać taniej (zwłaszcza z biletem okresowym) i szybciej niż samochodem. Inni kierują się względami ekologicznymi, bo pociągi nie szkodzą tak bardzo środowisku. Wreszcie w pociągu, inaczej niż w aucie, można podczas podróży odpocząć: przeczytać gazetę lub książkę, sięgnąć po smartfon albo zwyczajnie... zdrzemnąć się.

W taki sposób pisaliśmy o planowanym rozwoju Poznańskiej Kolei Metropolitalnej w listopadzie 2018 r., kilka miesięcy po jej debiucie. Co zmieniło się po 5 latach?

Od pomysłu do startu

PKM (system regularnych połączeń kolejowych w aglomeracji) to jedno z najbardziej odczuwalnych dla mieszkańców przedsięwzięć, w które zaangażowany jest regionalny samorząd. Jak powstawał ten system, jeden z największych tego typu projektów w Polsce?

Najpierw władze województwa wielkopolskiego i podpoznańskich gmin, partnerzy i eksperci oraz stowarzyszenie „Metropolia Poznań” opracowali koncepcję kolei aglomeracyjnej. Później przygotowano tabor i załogi pociągów, opracowano nowe rozkłady jazdy, samorządy zawarły stosowne umowy

w efekcie w połowie 2018 r. PKM zadebiutowała.

W czerwcu i we wrześniu 2018 r. na pierwsze pięć linii kolejowych prowadzących z Poznania do Wągrowca, Nowego Tomysła, Grodziska Wielkopolskiego, Jarocina i Swarzędza wyjechały pociągi z logo PKM. W latach 2019-2023 Poznańska Kolej Metropolitalna pojawiła się na kolejnych czterech liniach: z Poznania do Gniezna, Kościana, Rogoźna i Wronki. Linia do Swarzędza została natomiast przedłużona aż do Wrześni.

Siła w samorządach

To pierwsze wspólne tak duże przedsięwzięcie samorządów. W działalność PKM zaangażowanych jest 48 z nich: województwo, miasto Poznań i powiat poznański, które współfinansują każdą z linii PKM, a także 9 kolejnych powiatów i 36 gmin, z których większość to członkowie stowarzyszenia „Metropolia Poznań”.

Rola samorządów lokalnych w tym projekcie jest znacząca. Polega on bowiem na zasadzie solidaryzmu finansowego wszystkich JST

(gmin i powiatów) położonych wzdłuż 9 linii poznańskiego węzła kolejowego. Województwo jako organizator PKM ponosi ponad 80 proc. kosztów uruchamianych połączeń, w zależności od linii komunikacyjnej. Pozostałe wydatki finansują samorządy, przekazując do budżetu regionu dotacje celowe. Rocznie jest to już ponad 20 mln zł.

Skala dopłat do przewozów pasażerskich kolejną w regionie jest jednak znacznie większa. W 2018 r. z budżetu województwa wydano na ten cel

176 mln zł, a w 2023 r. – aż 331 mln zł.

Koszty przewozów pasażerów to jednak nie wszystko. Gminy inwestują w modernizację i utrzymanie punktów przesiadkowych, przejmują od PKP stacje i przystanki kolejowe. Chodzi o to, by pasażer po wyjściu z pociągu mógł szybko wsiąść do samochodu, autobusu miejskiego czy wypożyczyć rower. Samorządy organizują też dowóz pasażerów do węzłów przesiadkowych (np. busami miejskimi). Dlatego projekt PKM jest połączony

z budową kilkudziesięciu węzłów z parkingami dla samochodów i rowerów.

Jakie są efekty tych działań?

Przybywa pasażerów

Więcej pociągów na torach, częstsze kursy, odnowione przystanki czy nowe dworce (na obszarze działania PKM jest blisko 100 stacji i przystanków) zachęcają do podróży koleją coraz większą liczbę podróżnych. W 2022 r. z jej usług skorzystało ponad 23,5 mln osób.

W tym roku w ramach PKM (obsługiwanej przez

Nowoczesne „elfy” z logo PKM jeżdżą na najbardziej obleganych trasach.

11 września na Dworcu Letnim w Poznaniu obchodzono jubileusz 5-lecia PKM.

Świętuje piąte urodziny

często jeżdżą pociągi z charakterystycznym logo „pekaemki”?

Marek Woźniak, marszałek województwa

– Kolej metropolitalna jest bez wątpienia fenomenem. To fenomen dobrej, zgodnej współpracy samorządów, które uznały, że warto zapewnić swoim mieszkańcom komfortowe warunki dojazdu do pracy czy szkoły i z powrotem. Takie porozumienia nie zdarzają się często, bo tutaj – oprócz wzajemnej uprzejmości władarzy miast, powiatów i gmin – są też przecież konkretne zobowiązania finansowe. Dziś, po 5 latach, możemy mówić o sukcesie, bo liczba połączeń kolejowych w aglomeracji poznańskiej wzrasta, choć z perspektywy samorządu województwa musimy też myśleć o transporcie zbiorowym w innych częściach regionu.

Drugi fenomen to dla mnie fakt, że PKM jest tworem wirtualnym, który korzysta przede wszystkim z taboru naszych Kolei Wielkopolskich, finansowanych przez samorząd województwa. PKM nie posiada przecież własnego taboru, maszynistów, konduktorów.

Chcemy rozwijać projekty kolejowe, inwestować w nowe pociągi. Liczymy, że jeśli uda się odblokować Krajowy Plan Odbudowy – pieniądze na nowy tabor pojawi się więcej.

Wojciech Jankowiak, wicemarszałek województwa

– Chciałbym podziękować kilkudziesięciu partnerom z samorządów, którzy solidarnie wspierają rozwój Poznańskiej Kolei Metropolitalnej. Faktycznie odpowiadałem za negocjacje finansowe w tym projekcie, ale rozmowy nie były trudne: napotykały przyjazny grunt, zrozumienie i chęć wspólnego budowania kolei aglomeracyjnej.

Mam też dobre wieści. Wspólnie postanowiliśmy, że od stycznia 2024 r. zwiększy się liczba połączeń w ramach PKM, współfinansowanych przez samorządy. Analizując wykorzystanie taboru kolejowego, zauważyliśmy, że w pewnych momentach pociągi dojeżdżają do punktu docelowego i oczekują na kolejne połączenie. Doszliśmy do wniosku, że można w tym czasie obsłużyć kolejne kursy, ale na krótszych dystansach. Z analizy wyszło nam aż 15 nowych połączeń na 6 liniach kolei aglomeracyjnej. To oznacza po 2-3 pary pociągów więcej, które pozwolą poprawić komfort podróży, zwłaszcza w godzinach komunikacyjnego szczytu.

Pamiętamy też o zadaniu na nową kadencję, tj. o rozwoju kolei w aglomeracji kalisko-ostrowskiej.

W godzinach szczytu pociągi kursują co 30 minut.

samorządową spółkę Koleje Wielkopolskie oraz Polregio) uruchamiane są 193 pary pociągów dziennie, a od stycznia 2024 r. ich liczba wzrośnie do 219 par.

– Pomysł, by pasażer nie czekał na dworcu zbyt długo, a pociągi kursowały regularnie, tj. w godzinach komunikacyjnego szczytu co 30 minut, przypadł do gustu Wielkopolanom – mówi Marek Nitkowski, prezes Kolei Wielkopolskich.

Efekt? Na niektórych liniach pociągi są zatłoczone, zwłaszcza rano, gdy do pracy i szkół w Poznaniu dojeżdżają tysiące ludzi. Samorządowcy i kolejarze optymalizują siatkę połączeń, starają się wydłużyć składy, podstawiają więcej wagonów, ale i tak konieczny jest zakup nowego taboru.

– Byliśmy trochę ofiarą własnego sukcesu. PKM świetnie zafunkcjonowała w regionie, ale w godzinach szczytu w niektórych pociągach faktycznie panowały

ścisk i tłok – wyjaśnia wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

A w rozmowie z „Monitorem” przypominał też o barierach: – Pociąg to nie jest autobus, nie może zawrócić, najpierw musi dojechać (prawie pusty) do „pętli” (dworca), np. w Wągrowcu do godz. 5.30. Stamtąd wraca do Poznania, też niekoniecznie pełny i dopiero od Murowanej Gośliny pasażerów jest znacznie więcej.

Aby maksymalnie wykorzystać dostępny tabor, pociągi nie zatrzymują się na dłużej w Poznaniu, tylko jadą „przełotowo” przez stolicę Wielkopolski: z Wągrowca do Grodziska Wlkp., z Gniezna do Kościana, z Wrześni do Opalenicy i Nowego Tomysła, z Szamotuł do Wrześni itp.

Samorządowcy i kolejarze podejmują też inne kroki, by ułatwić życie pasażerom. To np. wspólny bilet bus-tramwaj-kolej, tzw. pakiet podróżnika, czyli jeden bilet na całą podróż, niezależnie od tego,

z ilu i jakich pociągów (różnych przewoźników) podróżni skorzystają.

– Chcemy uprościć formalności i zachęcić pasażerów do korzystania z kolei, bo do dziś nikt nie wymyślił efektywniejszej i lepszej formy transportu zbiorowego – podkreśla wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Inwestycje w tabor

– Zdarzało się, że pasażerowie podróżujący koleją po Wielkopolsce narzekają na tłok w godzinach komunikacyjnego szczytu czy na nieodpowiedni rozkład jazdy. Rzadko jednak zdarzają się krytyczne uwagi dotyczące samego taboru: jego nowoczesności, wyposażenia, komfortu podróży, czystości itp. – informuje Robert Pilarczyk, dyrektor Departamentu Transportu UMWW.

Dlaczego?

– Do tej pory wydaliśmy ponad 1,17 mld zł na inwestycje w tabor. 703 mln zł pochodziły z budżetu woje-

wództwa, 441 mln zł to dotacje z Unii Europejskiej, a 28 mln zł stanowił wkład budżetu państwa do unijnego projektu – wyliczał na początku 2023 r. w UMWW, podczas podpisania umowy na dostawę 4 nowych pociągów, marszałek Marek Woźniak.

Przełomem w tej kwestii była unijna perspektywa finansowa 2007-2013, kiedy samorząd województwa zakupił 22 nowoczesne „elfy”, które jeżdżą na najbardziej obleganych trasach. Stały się one wizytówką wielkopolskiej kolei, podróżni szybko docenili ich wyposażenie (klimatyzację, biletomaty) i komfort podróży.

Ponieważ nowe, pomalowane w charakterystyczne białoczerwone barwy pociągi zrobiły prawdziwą furorę, samorząd zdecydował o zakupie następnych. Nabywanie kolejnych składów („liników”, „elfów 2”, „impulsów”) oraz gruntowna modernizacja pociągów elektrycznych EN57 były wtedy możliwe

dzięki dotacjom unijnym z lat 2014-2022.

– Większa liczba pociągów jest konieczna, jeśli chcielibyśmy rozszerzyć zasięg działania Poznańskiej Kolei Metropolitalnej – dodaje Robert Pilarczyk.

Zakup nowego taboru to jednak nie koniec dobrych wieści dla pasażerów.

Co się zmieni?

11 września samorządowcy podpisali porozumienie, zakładające uruchomienie od 1 stycznia 2024 r. kolejnych połączeń w ramach PKM.

– Więcej pociągów pojedzie w centralnej Wielkopolsce, na krótkich dystansach. Dodatkowe kursy obejmą 6 linii PKM, z Poznania do: Pobiedzisk (dodatkowe 3 pary), Czempinia (2 pary), Opalenicy (2 pary), Obornik (3 pary), Szamotuł (2 pary), Kostrzyna Wlkp. (3 pary) – wylicza Marek Nitkowski.

Pamiątkową tablicę zapowiadającą uruchomienie tych kursów podpisali na Dwor-

cu Letnim w Poznaniu marszałek Marek Woźniak, wicemarszałek Wojciech Jankowiak, prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak, starosta poznański Jan Grabkowski, a przedstawiciele samorządów uczestniczących w PKM oraz przewoźników kolejowych odebrali z ich rąk pamiątkowe statuetki z okazji 5-lecia działalności tego aglomeracyjnego projektu.

W XXI wieku pasażer oczekuje od kolei punktualności, czystości i szybkiej podróży. Samorząd województwa od wielu lat konsekwentnie inwestuje znaczne pieniądze (także z UE) w zakup nowego taboru, modernizację linii kolejowych, rozwój PKM. Trudno się temu dziwić, bo prezentowany na mapce zasięg Poznańskiej Kolei Metropolitalnej daje szansę blisko dwóm milionom mieszkańców Wielkopolski na korzystanie z wygodnego i szybkiego środka transportu. ■

Pasażerów na kolei przybywa, zwłaszcza młodych.

Pięć linii PKM obsługuje 9 tras wychodzących z Poznania.

Węzeł przesiadkowy powstał m.in. w Czerwonaku.

Pierwszy porozbiorowy wojewoda

Witold Celichowski – kim był i jaką rolę odegrał w tworzącej się po I wojnie światowej polskiej administracji w Poznaniu?

Marek Rezler

Wpracowaniach dotyczących wydarzeń z lat 1918-1919 w Wielkopolsce coraz częściej dokonuje się trochę innej oceny tego, co działo się tutaj w pierwszym okresie naszej porozbiorowej niepodległości. Patriotyczne zasługi powstańców łączy się z osiągnięciami i działaniami ich poprzedników.

Premier minipaństwka

Proces integracji Wielkopolski z odrodzoną Rzeczpospolitą nie nastąpił niespodziewanie. Przenikanie struktur administracyjnych Wielkopolski i Polski centralnej rozpoczęło się już na przełomie lat 1918-1919. Pierwszym sygnałem nadchodzących zmian były postanowienia Sejmu Dzielnicowego, który obradował w poznańskiej sali Lamberta (na Piekarach, dziś już nie istnieje) między 3 i 5 grudnia 1918 roku. Powołano wtedy Naczelną Radę Ludową jako zwierzchnią władzę nad ziemiami zaboru pruskiego, z Komisariatem jako ścisłym organem kierowniczym. Początkowo nie naruszano struktury administracji niemieckiej. Już 3 stycznia 1919 roku Komisariat Naczelnej Rady Ludowej na stanowisko naczelnego prezesa prowincji oraz prezesa rejencji poznańskiej powołał adwokata Wojciecha Trąpczyńskiego; była to funkcja zbliżona do polskiego wojewody. Jego zastępcą został również prawnik, dr Witold Celichowski, który w rzeczywistości już od 9 stycznia kierował prowincją, gdyż Trąpczyński został marszałkiem Sejmu Ustawodawczego. Pełnił funkcję premiera minipaństwka wielkopolskiego: kierował administracją regionu, mianował i odwoływał starostów (w czerwcu zadania te przejął Komisariat NRL).

28 marca 1919 roku Komisariat Naczelnej Rady Ludowej uzyskał pełnię władzy na ziemiach byłego zaboru pruskiego, ale już z mandatu Rady Ministrów w Warszawie. I tu pojawia się aspekt sprawy, na który dotąd rzadko zwracano uwagę: do 28 czerwca 1919 roku, czyli do podpisania w Wersalu traktatu pokojowego, w myśl prawa międzynarodowego ziemie zaboru pruskiego wciąż były częścią państwa niemieckiego, obowiązywały też granice z 1914 roku. Zwycięskie powstanie Wielkopolan ujawniło wolę społeczeństwa, lecz nie miało prawnej mocy sprawczej. Zatem trzeba było zachować przynajmniej pozory więzy z resztą ziem, aby zapewniały one bezpieczeństwo w stosunkach międzynarodowych i nie stawały w dwuznacznej sytuacji polskich polityków w Paryżu.

Podpisanie traktatu wersalskiego pozwoliło usunąć te formalne przeszkody i można było pomyśleć już o etapach scalenia Wielkopolski z Rzeczpospolitą. Dnia 1 sierpnia 1919 roku ustalono zasady tymczasowej organizacji zarządu byłej dziel-

FOT. ZE ZBIORÓW NARODOWEGO ARCHIWUM CYFROWEGO

Konsekwentny i uparty, nie zawsze skłonny do kompromisu, autentycznie kierował i rządził.

nicy pruskiej, 6 listopada rozwiązano Komisariat NRL i powołano Ministerstwo Byłej Dzielnicy Pruskiej. Organ ten istniał między 17 sierpnia 1919 roku i 28 kwietnia 1922 roku, i był jednym z ministerstw rządu centralnego w Warszawie, lecz jego siedzibą był Poznań. Z dniem 1 sierpnia 1919 roku przestał istnieć urząd naczelnego prezesa prowincji, a w miejsce to wprowadzono urząd wojewódzki z wojewodą na czele. Urząd pierwszego polskiego wojewody poznańskiego po odzyskaniu przez Polskę niepodległości sprawował Witold Celichowski, oficjalnie mianowany 23 października 1919 roku i pozostający na tym stanowisku do 2 stycznia 1923 roku.

Przypomnijmy sylwetkę tego Polaka.

Doktor praw

Urodził się 9 maja 1874 roku w Bninie, w rodzinie Zygmunta Celichowskiego, wielce zasłużonego bibliotekarza zbiorów kórnickich, sekretarza Jana Działyńskiego, i Zofii z Ziemyńskich. Jak wielu synów znakomitych rodów poznańskich, uczęszczał do słynnego Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu, a potem studiował prawo na uniwersytetach w Berlinie, Monachium, we Wrocławiu i w Getyndze.

W tamtym czasie studia humanistyczne kończono z tytułem doktora. Witold Celichowski został doktorem praw w 1897 roku, a następnie, też zgodnie z ówczesną praktyką, działał w kilku różnych miejscach. Był asesorem w Berlinie, prowadził praktykę prawniczą w Koźminie, Nowym

FOT. ARTUR BOJŃSKI

Grób Witolda Celichowskiego i jego małżonki znajduje się na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan.

Tomyślu i Grudziądzu. Ostatecznie w 1900 roku na stałe osiadł w Poznaniu i wkrótce dał się poznać jako adwokat – obrońca m.in. polskich uczniów i studentów. W 1914 roku ożenił się z Anielą Drogowską; mieli syna, Zygmunta.

Rozporządzenia po niemiecku

W proces jednoczenia podzielonych ziem polskich W. Celichowski zaczął włączać się jeszcze w czasie wojny światowej. W latach 1916-1918 w Warszawie prowadził kurs przygotowawczy dla przyszłych urzędników polskiej administracji. Ale gdy w zaborze pruskim zaczęły powstawać korzystne warunki do budowy polskiego zarządu, natychmiast wrócił do Poznania. W listopadzie 1918 roku wszedł w skład Rady Ludowej Miasta Poznania i stopniowo (podobnie jak w zarządzie miasta Jarogniew Drwęski) zaczął zajmować coraz wyższe stanowiska w kierownictwie administrującym dawną niemiecką prowincją poznańską. Objął funkcję zastępcy prezesa, potem (jak wspomniano) naczelnego prezesa prowincji i rejencji poznańskiej. Wreszcie 16

Niewygodnie z rządem

Z chwilą likwidacji ministerstwa W. Celichowski bezpośrednio podlegał rządowi warszawskiemu – i odczuwał realia płynących stamtąd presji i nacisków wobec odmiennych tendencji występujących w Wielkopolsce. Wreszcie w 1923 roku musiał odejść ze stanowiska, zmuszony do tego odmową wprowadzenia w jego województwie stanu wyjątkowego po zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza. Po nieprzyjemnej rozmowie z premierem Władysławem Sikorskim został zmuszony do wyrażenia zgody na przeniesienie do Katowic na stanowisko wojewody śląskiego. Natychmiast jednak (mimo rozżalenia Wojciecha Korfańskiego) zrezygnował z tego urzędu i powrócił do zawodu prawnika. Wspólnie z bratem Stanisławem prowadził kancelarię adwokacką w Poznaniu, pełnił kierownicze funkcje w Izbie Adwokackiej w Poznaniu. W latach 1928-1939 był zastępcą przewodniczącego Kuratorium Fundacji Sułkowskich w Rydzynie.

Po wybuchu wojny we wrześniu 1939 roku W. Celichowski wyjechał do Lwowa, a potem mieszkał w Kra-

Celichowski jako wojewoda był sprawnym administratorem i organizatorem, konsekwentnie hołdującym tradycji pracy organicznej

października 1919 roku został mianowany pierwszym po odzyskaniu niepodległości wojewodą poznańskim.

W znacznym stopniu spolonizował urzędy, przy tym obsadzając je ludźmi szczególnie Wielkopolsce bliskimi, o orientacji endeckiej, chadeckiej i chrześcijańsko-społecznej – a więc silnie związanymi z macierzystym regionem. Był sprawnym administratorem i organizatorem, konsekwentnie hołdującym tradycji pracy organicznej. Konsekwentny i uparty, nie zawsze skłonny do kompromisu, autentycznie kierował i rządził, ale ściśle współpracował z ministrem byłej dzielnicy pruskiej Władysławem Seydą – reprezentantem władz centralnych w Warszawie.

Jako ciekawostkę można podać, że jeszcze w maju 1919 roku Witold Celichowski, jako prezes rejencji, wydawał rozporządzenia w języku niemieckim i nakazywał respektowanie zarządzeń władz niemieckich i pruskich. Jednocześnie jednak, od początku swego urzędowania, systematycznie wymieniał niemieckich urzędników na osoby polskiego pochodzenia – co jednak w realiach zaboru pruskiego (inaczej niż w Galicji) było zadaniem bardzo trudnym ze względu na brak odpowiednich kadr na miejscu.

W Warszawie, gdzie działał w Radzie Głównej Opiekuńczej. Zmarł w czasie powstania warszawskiego, 21 września 1944 roku. Po wojnie szczątki Witolda Celichowskiego przeniesiono na Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan w Poznaniu. Dziś wojewoda wielkopolski za szczególne zasługi przyznaje Medal im. Witolda Celichowskiego.

Z perspektywy czasu trzeba stwierdzić, że Witold Celichowski nadał administracji poznańskiej swoistego rozmachu. Historycy epoki w pełni zgodni są w opinii, że Urząd Wojewódzki Poznański w okresie międzywojennym cechował się kompetencją i sprawnością działania – co było o tyle ciekawe, że w latach dwudziestych najsprawniejsza kadra administracyjna napłynęła z Galicji. W Poznaniu jednak większość urzędników była rodowitymi Wielkopolanami, co prawda pozyskiwanymi stopniowo, w miarę upływu lat i zdobywania kwalifikacji. Byli to ludzie operatywni, sprawni w działaniu, bardzo zainteresowani losem swego regionu. Niezależnie od pojawiających się intryg politycznych na szczeblach najwyższych i od przemian po 1934 roku, oni trwali. Bez osobowości Witolda Celichowskiego i jego pracy dla kraju i regionu byłoby to prawie niemożliwe. ■

Podsumowanie nad Wartą

22 września w gminie Pызdry odbyły się tradycyjne wielkopolskie obchody Światowego Dnia Turystyki.

Pызdry to jedno z wielu miejsc w regionie, które spaja trzy produkty turystyczne: Nadwarciański Szlak Rowerowy, Szlak Piastowski i szlak wodny Wielkiej Pętli Wielkopolski.

O tych i innych projektach, rozwijanych od lat przez samorząd województwa i Wielkopolską Organizację Turystyczną, dyskutowano 22 września.

Oficjalna część obchodów Światowego Dnia Turystyki, z udziałem m.in. Jacka Bogusławskiego z zarządu województwa i burmistrza Pызdr Przemysława Dębskiego, odbyła się w pobliskim Wręcynku, gdzie zaprezentowano największe atrakcje krajoznawcze gminy.

Przy okazji rozstrzygnięto też konkurs na „Najlepszy produkt turystyczny Wielkopolski”. W tym roku zmieniono jego formułę, choć laureaci nadal będą walczyć na arenie ogólnopolskiej o specjalny Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej.

Kapituła konkursu poinformowała, że tytuły najlep-

Na Szlak Piastowski, także w Pызdrach (jak na zdjęciu z 22 września) zapraszają m.in. Kajko i Kokosz.

szych produktów z branży w regionie za 2023 rok i nominację do finału krajowego otrzymują: Zamek w Kórniku, miasto Pызdry oraz wydarzenie „ANTIDOTUM Airshow” z Leszna.

Z kolei tytułem „Najlepszego nowego produktu turystycznego Wielkopolski”, a tym samym nominacją do walki o „odkrycie roku” na szczelbu krajowym, uhonorowano „Country pod parą – Festiwal i Paradę Parowozów”.

Ponadto w tegorocznej edycji konkursu wyróżnienia przyznano: „Szlakowi kulinarnemu Smaki Powiatu Poznańskiego” oraz „Skan-senowi Miniatur Szlaku Piastowskiego”. Wielkopolskim kandydatem do certyfikatu internautów zostało natomiast wspomniane „ANTIDOTUM Airshow” z Leszna, na które można oddać głos poprzez stronę www.polska.travel.

Największą korzyścią dla regionalnych zwycięzców jest

ich udział w akcjach i kampaniach promocyjnych, planowanych przez WOT. Laureaci finału ogólnopolskiego (który zostanie rozstrzygnięty 28 listopada w Warszawie) zostaną natomiast włączeni w wybrane działania promocyjne, prowadzone przez POT.

Co jeszcze wydarzyło się w Pызdrach?

Obchody były okazją do wyróżnienia osób, które swoim zaangażowaniem i pasją w sposób szczególnie przyczyniają się do rozwoju turystyki w regionie. Zbigniew Szmidt z Wielkopolskiego Klubu Publicystów Krajoznawczych otrzymał odznakę honorową „Za zasługi dla turystyki”, a Tomasz Wojtyński – prezes Towarzystwa Turystyki Wodnej „Perkoz” – odznakę „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”.

Na zakończenie wspólnego świętowania uczestnicy uroczystości zwiedzili wybrane atrakcje turystyczne gminy Pызdry i wzięli udział w tradycyjnej biesiadzie przy miejscowym wiatraku holenderskim.

RAK

W SKRÓCIE

CIEPLEJ U KRÓLEWNY

Publiczne Przedszkole im. Królowej Śnieżki w Zakrzewiu zostało otwarte po termomodernizacji. Dzięki 1,3 mln zł dotacji z WRPO 2014+ wykonano m.in.: montaż instalacji fotowoltaicznej, budowę instalacji grzewczej oraz wymianę źródła ogrzewania na pompę ciepła, ocieplenie nowej i starej części budynku, wymianę rynien i rur oraz okien i drzwi. Będzie cieplej, ekologiczniej i taniej – co podkreślali uczestnicy uroczystości zorganizowanej z udziałem przedszkolaków 19 września, w tym gospodarze gminy, marszałek Marek Woźniak, radni województwa Mirosława Rutkowska-Krupka i Henryk Szopiński.

DZIAŁKOWCY BEZ GRANIC

W ramach trwającej już 35 lat współpracy działkowców z Poznania i Westfall-Lippe przebywała w Wielkopolsce niemiecka delegacja. Działacze z obu krajów spotkali się 1 września w UMWW z wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim. Goście zza Odry szczególnie interesowali się wsparciem udzielanym wielkopolskim działkowcom przez władze województwa. Jak podkreślił Krzysztof Grabowski, Wielkopolska jako pierwsza w kraju zdecydowała o przyznawaniu rodzinnym ogrodom działkowym dotacji z regionalnego budżetu. Chodzi o środki na prace związane z ochroną, rekultywacją i poprawą jakości gruntów rolnych, a także dofinansowywanie wspólnej infrastruktury ogrodowej.

WYLATANE MEDALE

Odbywające się, z udziałem reprezentantów 41 krajów, we francuskim Moncontour Mistrzostwa Świata Modeli Swobodnie Latających (oraz europejski czempionat w kategorii juniorskiej) zakończyły się sukcesem Wielkopolan. Zawodnicy Aeroklubu Poznańskiego, z modelarni Aero-Model-Club Środa Wielkopolska, reprezentowali nasz region m.in. dzięki wsparciu finansowemu ze strony samorządu województwa. W jednej z kategorii juniorskich Tomasz Jeziorny i Marcel Mandziak ze Środy oraz Tymon Niezborala z Piły zdobyli tytuły wicemistrzów Europy. Nie zabrakło też dobrych lokat indywidualnych Polaków w poszczególnych rozgrywkach zawodach.

ABO

Dwa lata z migrantami

Podczas trzydniowej konferencji w Poznaniu podsumowano niemal dwuletnią działalność wielkopolskich centrów integracji cudzoziemców.

Spotkanie zorganizował na początku września Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, który realizuje w naszym województwie ten pilotażowy program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Działające od 2022 roku CIC-e w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu – choć gdy planowano ich uruchomienie, nikt nie myślał jeszcze o wielkiej fali migrantów z Ukrainy – doskonale sprawdziły się i mogą być wzorem dla innych polskich regionów.

– Centra powstały po to, żeby obcokrajowcy, którzy tu przyjeżdżają, wiedzieli, jakie są ich pierwsze kroki w Polsce czy w Wielkopolsce. Ale też jako miejsca poznawania się nawzajem – mówiła, otwierając konferencję, Paulina Stochniałek z zarządu województwa. – To ważne, bo ludzie boją się tego, czego nie znają. Obce budzi lęk. A chciałabym bardzo mocno podkreślić, że migranci są u nas, w Wielkopolsce bardzo mile widziani. My ich potrzebujemy.

ABO

Co na drogach?

W gminie Lipka podsumowano zakończoną budowę ścieżki rowerowej wzdłuż DW 188.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak podsumował we wrześniu kolejne inwestycje realizowane na wielkopolskich drogach.

Podczas spotkania w Krajence na północy Wielkopolski omówiono inwestycje zrealizowane na DW 190, dzięki którym znacznie poprawiło się bezpieczeństwo i komfort podróży. Pierwszą z nich była rozbudowa trasy na 5-km odcinku od skrzyżowania z DW 188 w Krajence do DK 10.

Zadanie warte ponad 18,6 mln zł, realizowane dzięki 16 mln zł dotacji z Unii Europejskiej, zakończyło się w czerwcu. Drugi projekt, przebudowa DW 190 na ul. Bydgoskiej w Krajence, to koszt 3,2 mln zł, a trzecie, tj. remont nawierzchni DW 190 na odcinku Wysoka – Bądecz (w powiecie pilskim) – 2 mln zł.

– Droga województwa nr 190 to bardzo ważna oś komunikacyjna w północnej Wielkopolsce. Cieszymy się z każdej wykonanej tu inwestycji – mówi Wojciech Jankowiak.

Wicemarszałek (w towarzystwie posła Krzysztofa Paszyka oraz radnych województwa Jarosława Maciejewskiego i Henryka Szopińskiego) wzywał też trwający remont 3,5-km odcinka DW 189 od miejscowości Kujan do granicy gminy Zakrzewo. Tu prace zakończą się w listopadzie.

Z kolei podczas wizyty w gminie Lipka podsumowano zbudowaną wzdłuż DW 188 ścieżkę rowerową pomiędzy Lipką i Debrznem-Wsią, a w Nowym Tomyślu (wraz z radnym województwa Ryszardem Napierałą) omówiono m.in. planowaną budowę nowego przebiegu DW 305.

RAK

Przyjaźni dla zwierząt

17 miast i gmin otrzyma dotacje z nowego programu „Wielkopolska przyjaźnia zwierzętom”.

Chętnych na wsparcie z regionalnego budżetu (dla poprawy dobrostanu zwierząt) było dużo więcej, bo aplikacje złożyło 70 samorządów z całego regionu. Jak informuje Jacek Bogusławski z zarządu województwa, wnioski opiewały na 932 tys. zł, a pula funduszy dostępna w konkursie to 300 tys. zł.

Wsparcie obejmie m.in. zabiegi sterylizacji i kastracji bezdomnych psów i kotów, opiekę weterynaryjną (w tym zakup leków), leczenie czy szczepienie bezdomnych zwierząt, zakup karmy czy niezbędnego wyposażenia dla schronisk.

Dofinansowanie zadania z budżetu województwa to maksymalnie 50 proc., tj. prowadzące schroniska dla zwierząt JST mogą zdobyć dotację np. na co drugi zabieg dla zwierząt.

W pierwszym naborze najlepsze okazały się: Turek, Buk, Oborniki, Grabów nad Prosną, Gniezno, Dopiewo, Rawicz, Sępólno, Wyrzysk, Baranów, Piła, Chodzież, Kaczory, Odolanów, Śrem, Cerków Kolonia, Krajanka.

RAK

WORD-y świętują jubileusz 25-lecia

Wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego funkcjonują w Wielkopolsce od ćwierćwiecza.

Podstawową działalnością WORD-ów jest prowadzenie egzaminów na prawo jazdy.

Rozwój motoryzacji na przełomie XX i XXI wieku, zwiększająca się liczba pojazdów i, co za tym idzie, kierowców, wymogły na organach państwa utworzenie identycznie działających jednostek, które wezmą na siebie ciężar przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy wszystkich kategorii.

Odrobina historii

Dlatego w 1998 roku, na mocy nowej ustawy Prawo o ruchu drogowym, wojewodowie powołali w każdym z 49 ówczesnych województw ośrodki ruchu drogowego.

Rok później, po reformie administracyjnej kraju, te ośrodki przeszły pod pie-

czę 16 nowych samorządów wojewódzkich. W 2000 roku WORD-y uzyskały natomiast status samorządowej wojewódzkiej osoby prawnej, w której to formule funkcjonują do dzisiaj.

Dla porządku dodajmy jeszcze, że w 2009 roku kompetencje do tworzenia nowych ośrodków przejęły sejmiki województw, które nadają statut nowym jednostkom.

Egzaminy i kursy

Podstawową działalnością statutową wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego jest organizowanie egzaminów państwowych, sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnie-

nia do kierowania pojazdami oraz osób, które już pojazdami kierują, ale np. podnoszą swoje kwalifikacje, przechodzą kursy itp. Dotyczy to wszystkich kategorii prawa jazdy.

Obecnie w całym kraju działają 43 ośrodki, w których przez 25 lat przeprowadzono ponad 60 mln egzaminów. W Wielkopolsce z powodzeniem funkcjonuje 5 ośrodków ruchu drogowego: w Kaliszu, Lesznie, Koninie, Pile i w Poznaniu. Zorganizowano w nich łącznie prawie 2,7 mln egzaminów teoretycznych oraz 4,5 mln praktycznych, zakończonych wydaniem ponad 1,6 mln praw jazdy wszystkich kategorii.

Ośrodki finansują m.in. wyposażenie dla rowerowych miasteczek ruchu drogowego.

Nie tylko prawo jazdy

Egzaminowanie to niejedyna forma działalności WORD-ów. Statutowo ośrodki działają na rzecz poprawy szeroko pojętego bezpieczeństwa ruchu drogowego. Część wypracowanych funduszy przeznaczamy na działalność oświatową wśród dzieci, młodzieży czy seniorów.

W ramach tych działań organizujemy np. pogadanki edukacyjne, konkursy BRD, wyposażamy rowerowe miasteczka ruchu, przekazujemy szkołom rowery i kaski, tak by dzieci mogły bezpiecznie i sprawnie nabywać wiedzę o ruchu drogowym i rozwijać umiejętności praktyczne.

W ramach działalności na rzecz BRD drukujemy tak-

że materiały edukacyjne dla dzieci i seniorów.

Pamiętamy również o służbach pracujących na co dzień w ratownictwie drogowym. Dzięki naszym ośrodkom wiele jednostek ochotniczej straży pożarnej oraz pogotowia ratunkowego dostało wyposażenie niezbędne w akcjach ratowniczych. Od wielu lat wspieramy też jednostki policji, przekazując sprzęt wspomagający skuteczne działania na rzecz bezpieczeństwa na drogach, alkomaty, narkotestery, laserowe mierniki prędkości.

Pracownicy wszystkich pięciu wielkopolskich wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego spotkali się 4 września

w poznańskim Domu Żołnierza, gdzie świętowali 25. rocznicę działalności. Była to okazja do podziękowań, szczególnie pracownikom z największym stażem, a trzeba powiedzieć, że niektórzy pracują tu od momentu powołania WORD-ów do życia.

W uroczystości uczestniczyli wicemarszałek Wojciech Jankowiak, samorządowcy, reprezentanci policji, straży pożarnej, żandarmerii wojskowej, inspekcji transportu drogowego oraz inni goście, reprezentujący instytucje i służby, z którymi wielkopolskie WORD-y działają na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Marek Szykor WORD Poznań

Na wsparcie w postaci sprzętu mogą liczyć też jednostki ochotniczej straży pożarnej.

4 września wyróżniono m.in. pięciu wielkopolskich dyrektorów WORD-ów.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Nowe obiekty dla dzieci i młodzieży

Prezentujemy projekty samorządów gminnych z południowej Wielkopolski, dofinansowane z PROW 2014-2020.

FOT. UG JARACZEWO

Nowoczesny plac zabaw w Górze (gmina Jaraczewo) jest obiektem, z którego chętnie korzystają dzieci.

Inicjatywa LEADER to bardzo ważny instrument wsparcia rozwoju lokalnego, przewidziany w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Nabory wniosków ogłaszane przez 28 lokalnych grup działania wyłaniają wiele ciekawych przedsięwzięć, wartych upowszechnienia na łamach „Monitora Wielkopolskiego”. Wśród nich znajdują się takie, które dotyczą rekreacyjnej i sportowej infrastruktury niekomercyjnej – podkreśla wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Dla ekologii

Nowoczesna infrastruktura rekreacyjna powstaje w wielu zakątkach wiejskich naszego regionu. Place zabaw i siłownie zewnętrzne to obiekty, które ułatwiają aktywny wypoczynek na świeżym powietrzu. Dzięki dofinansowaniu z PROW 2014-2020 w miejscowości Góra w gminie Jaraczewo w powiecie jarocińskim powstał np. proekologiczny plac zabaw. Inwestycję wybrała do dofinansowania Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Lider Zielonej Wielkopolski”.

Wartość przyznanej dotacji wyniosła 75.570 zł. Dzięki tym środkom udało się zamontować sześć urządzeń do zabawy, ławkę, kosze do segregacji odpadów, tablicę z regulaminem oraz tablicę informacyjno-edukacyjną, która promuje

postawy proekologiczne wśród najmłodszych mieszkańców Góry. Tablice uczą np., jak oszczędzać wodę, energię oraz jak segregować śmieci.

Cały plac zabaw wyłożony jest bezpieczną nawierzchnią z piasku, a dodatkowo zyskał nowe ogrodzenie panelowe z bramami przesuwymi i furtką. Dzieci mogą korzystać z sześcioczęściowego zestawu sprawnościowego: poligonu, paneli edukacyjnych i manipulatorów, huśtawki typu „bocianie gniazdo”, karuzeli oraz dwóch zestawów do zabawy. Jednego dla dzieci starszych – wyposażonego w dużą zjeżdżalnię, drabinkę, liny oraz ściankę do wspinaczki, a drugiego – dla młodszych pociech, zapewniającego odpowiednie bezpieczeństwo.

– Teren, na którym znajduje się plac zabaw, mieści również wiaty rekreacyjne oraz siłownię zewnętrzną, dzięki czemu stworzono ofertę rekreacyjną dla wszystkich mieszkańców tej niewielkiej miejscowości – mówi burmistrz Jaraczewa Dariusz Strugała.

Czerwony dywan

Inicjatywa LEADER umożliwia też dofinansowanie inwestycji w infrastrukturę sportową. Największy obiekt sportowy w Mikstacie w powiecie ostrzeszowskim stopniowo zmienia swój wygląd. Dzięki pieniądzązom pozyskiwanym

przez samorząd z funduszy unijnych i krajowych stadion przy ul. Brzozowej jest gruntownie modernizowany i wzbogacany o kolejne urządzenia techniczne.

W ostatnich latach dzięki dofinansowaniu z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zamontowano tam nowe trybuny i zadaszone ławki dla „rezerwowych”. W ramach innego zadania zrekonstruowano płytę boiska piłkarskiego (z automatycznym nawodnieniem), zamontowano stoły do gry w ping-ponga i warcaby oraz wieżę linową dla dzieci.

Pod koniec 2022 r. z kolejnej dotacji z PROW 2014-2020 zbudowano nowoczesną

FOT. UMIG GRABÓW NAD PROSNĄ

Dzięki funduszom z PROW 2014-2020 w Grabowie nad Prosną urządzono m.in. plac zabaw.

bieżnię tartanową z czterema torami o długości 120 m. Wartość zadania pn. „Bieganie po czerwonym dywanie – rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej na terenie stadionu miejskiego w Mikstacie” wyniosła 301 tys. zł, przy czym dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich to 55,8 tys. zł. Projekt wybrała do realizacji Ostrzeszowska LGD.

Kolejnym nowym elementem stadionowej infrastruktury, który zainstalowano w 2022 roku, była skocznia w dal oraz rzutnia do pchnięcia kulą.

– Na obiekcie prowadzone są lekcje wychowania fizycz-

nego uczniów Szkoły Podstawowej w Mikstacie oraz zawody sportowe, w których rywalizują reprezentacje szkolne z Biskupic Zabarycznych, Kaliszkowic Kaliskich, Kaliszkowic Ołobockich i Mikstatu – podkreśla burmistrz Mikstatu Henryk Zieliński.

Miejsca rekreacji

Innym beneficjentem PROW 2014-2020 z terenu, na którym funkcjonuje Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania, jest Grabów nad Prosną, który pozyskał fundusze na realizację operacji pn. „Przebudowa strefy rekreacji w Grabowie nad Prosną oraz budowa strefy rekreacji w Zawadach”. Pod tym tytułem kryją się dwa pla-

ce zabaw: większy z nich zlokalizowany jest przy urzędzie Miasta i Gminy, drugi z kolei znajduje się w sołectwie Zawady.

Plac w Grabowie nad Prosną wyposażono w potężną huśtawkę, składającą się z dwóch stanowisk (dla dzieci starszych i młodszych) oraz „bocianie gniazda”, huśtawkę wagową, dwa bujaki, karuzelę, zestaw z dwoma zjeżdżalniami i miejscami do wspinania, linarium typu piramida oraz piaskownicę. Plac zabaw w Zawadach to z kolei: huśtawka z siedziskiem płaskim oraz koszykowym, bujak, zestaw z dwiema zjeżdżalniami i miejscami do wspinania oraz rowerek. Wartość przyznanego wsparcia ze środków Unii Europejskiej to 74,4 tys. zł.

– Staramy się wykorzystywać możliwości, jakie daje Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, żeby modernizować infrastrukturę wiejską. Cieszę się, że z nowych placów zabaw chętnie korzystają najmłodszy mieszkańcy naszej gminy – mówi burmistrz Grabowa nad Prosną Maksymilian Ptak.

Wsparcie w ramach wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w obecnej, kończącej się perspektywie programowej, uzyskało dotychczas 2335 projektów, a wartość pomocy unijnej wynosi 180,5 miliona złotych.

FOT. UMIG MIKSTAT

Nowa czterotorowa bieżnia tartanowa w Mikstacie umożliwia organizację zawodów sportowych.

UNIA EUROPEJSKA

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redaguje Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Siłą plebiscytu są ludzie

Startuje druga edycja plebiscytu „Łączy nas WIELkopolskiE” na najlepsze projekty unijne.

To plebiscyt pełen pozytywnych emocji, bo współtworzą go ludzie z pasją – mówi marszałek Marek Woźniak podczas ubiegłorocznej gali podsumowującej pierwszą edycję przedsięwzięcia.

Tym razem nie będzie inaczej. 23 października rozpo-

cznie się głosowanie, a już dziś prezentujemy nominowanych. Wybór nie był łatwy. W regionie zrealizowano bowiem już tysiące projektów z oznaczeniem „dofinansowane ze środków unijnych...”. Wystarczy rozzejrzeć się po swojej okolicy, by zobaczyć ich efekty.

– Projekty pokazują nie tylko skalę zmian, ale i zaangażowanych lokalnych liderów, społeczników, samorządowców, przedsiębiorców, którzy podjęli się trudu realizacji projektów wywierających pozytywny wpływ na życie lokalnych społeczności – pod-

kreśla marszałek Marek Woźniak. – Warto to docenić. Nasz plebiscyt pokazuje, że projekt nie kończy się wraz z rozliczeniem, ale jest dalej twórczo rozwijany.

Poniżej przedstawiamy wszystkich nominowanych. Więcej informacji na ich te-

mat można znaleźć na stronie www.laczynaswielkopolskie.pl. Za jej pośrednictwem od 23 października do 13 listopada będzie można głosować na ulubione projekty.

Podsumowanie plebiscytu nastąpi podczas gali finałowej pn. „Jak wiele nas łączy”. MARK

Pobiegli po FUN i po fundusze

FOT. ARCHIWUM DFR UMWW

Pogoda i biegacze dopisali.

Były emocje, dobra atmosfera, fantastyczna pogoda i byliście Wy, za co bardzo dziękujemy! – mówią organizatorzy szóstej edycji imprezy „zaBIEGaj o Fundusze”, która odbyła się 16 września w Poznaniu.

Uczestnicy pobiegli na dwóch dystansach: 5,4 oraz 10,8 km (do wyboru: jedno lub dwa okrążenia wokół Jeziora Maltańskiego). Wynik sportowy (choć ważny) nie był sprawą najistotniejszą, bo na pierwszy plan wysuwały się fundusze europejskie, tym bardziej że w tym roku wystartowały konkursy z nowego programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Była zatem okazja zapytać konsultantów Głównego Punktu Informacyjnego o FEW UMWW o szczegóły nowych naborów.

Chętnych do zdobywania wiedzy o funduszach unijnych nie brakowało. Pojawiły się np. osoby, które chcą aktywizować się zawodowo albo osoby pracujące, szukające alternatywy dla etatu w postaci własnej działalności gospodarczej. Dużą część interesantów stanowiły kobiety, które mają pomysł na swój biznes, ale często brakuje im wsparcia – merytorycznego albo też finansowego.

Przy stoiskach ustawionych na terenie mety można było zapytać o dotacje m.in. przedstawicieli Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Wielkopolskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości czy Europe Direct Poznań.

W gronie wystawców pojawili się również beneficjenci funduszy europejskich: Centrum Wspierania Rzemiosła Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu i Lesznie, Politechniki Poznańskiej, jak również Kolei Wielkopolskich.

Nasz regionalny przewoźnik zachęcał do podróży koleją, ale także przekonywał, że warto sięgać po dotacje z UE.

MARK

Poznajcie nominowanych w plebiscycie „Łączy nas WIELkopolskiE” – II edycja

W kategorii „Łączy nas... innowacyjny biznes” nominowani zostali:

- BARS Halina Kalemba za projekt „Prozdrowotne czekolady nowej generacji z firmy BARS Halina Kalemba”. Nominacja za nowatorskie działania w branży cukierniczej.
- Trol InterMedia sp. z o.o. za projekt „Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstwa Trol InterMedia sp. z o.o. poprzez wdrożenie innowacyjnej Platformy eGmina”. Nominacja za stworzenie przejrzystego i prostego w obsłudze serwisu internetowego dedykowanego instytucjom publicznym.
- ITA Sp. z o.o. Sp. k. za projekt „Platforma do interakcyjnych analiz metrologicznych w koncepcji Przemysł 4.0 umożliwiająca zrobotyzowaną laserową digitalizację powierzchni w skali makro”. Nominacja za opracowanie i wdrożenie zaawansowanych technik pomiarowych.
- Ando Tech Sp. z o.o. za projekt „Opracowanie prototypów maszyn rolniczych poprzez przeprowadzenie prac badawczo-rozwojowych i zgłoszenie do patentu innowacyjnych w skali świata produktów”. Nominacja za opracowanie prototypów nowoczesnych maszyn rolniczych.
- Pikralida za projekt „Utworzenie laboratorium B+R leków supergenerycznych”. Nominacja za rozwój nowoczesnych formułacji leków z wykorzystaniem zaawansowanych technologii.

W kategorii „Łączy nas... architektura i kultura” nominowani zostali:

- Gmina Krotoszyn za projekt „Przystosowanie Alei

Powstańców Wlkp. w Krotoszynie, budynku kina Przedwojnie oraz krotoszyńskiego Błonia do realizacji celów Lokalnego Programu Rewitalizacji”. Nominacja za udaną rewitalizację miejskiej przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.

- Gmina Zduny za projekt „Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych w Zdunach” (Kaflarnia). Nominacja za spektakularną rewitalizację Kaflarni i przywrócenie pamięci o dawnej sztuce rzemiosła.
- Gmina Szamotuły za projekt „Rewitalizacja centrum miasta wraz z przyległym otoczeniem do pełnienia nowych funkcji: społecznych, gospodarczych, kulturalnych i rekreacyjnych poprzez: modernizację rynku i Parku Jana III Sobieskiego w Szamotułach”. Nominacja za wielofunkcyjną rewitalizację miasta poprawiającą jakość życia mieszkańców.
- Miasto Puszczykowo za projekt „Rewitalizacja willi »Mimoza« na cele społeczno-kulturalne”. Nominacja za udaną rewitalizację willi „Mimoza” i stworzenie przestrzeni do społecznej aktywności mieszkańców.
- Gmina Wielen' za projekt „Rewitalizacja szansą rozwoju gminy Wielen'”. Nominacja za ożywienie miejskiej przestrzeni, nowoczesny design i kompleksową rewitalizację wspierającą aktywność społeczną mieszkańców.

W kategorii „Łączy nas... dobry klimat” nominowani zostali:

- Gmina Rokietnica za projekt „Fabryka Ekologów – edukacyjne laboratorium w Szko-

le Podstawowej w Cerekwicy w ramach zadania pn. Budowa Szkoły Podstawowej w Cerekwicy”. Nominacja za nowatorskie podejście do edukacji ekologicznej najmłodszych i stworzenie przyrodniczych laboratoriów.

- Gmina Wągrowiec za projekt „Modernizacja Centrum Edukacji Ekologicznej w Wągrowcu wraz z rozbudową o terenowy punkt edukacyjny – miejski EKO park”. Nominacja za nowatorskie podejście do ekologicznej edukacji o lokalnej faunie i florze.
- Gmina Kościan za projekt „Instalacja odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych dla

mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan”. Nominacja za inwestycje w czystą energię i popularyzację proekologicznych postaw wśród mieszkańców.

- Gmina Tarnowo Podgórne za projekt „Rozwój niskoemisyjnej mobilności na terenie Gminy Tarnowo Podgórne poprzez rozbudowę sieci dróg rowerowych wraz z infrastrukturą”. Nominacja za budowę ścieżek rowerowych i wdrażanie w praktyce idei ekotransportu.
- Powiat gnieźnieński za projekt „ŚWiAT – Środowisko Wiedza i Alternatywne Technologie”. Nominacja za popularyzację wiedzy o przyrodzie

i utworzenie nowatorskiego centrum stacji meteorologicznych.

W kategorii „Łączy nas... społeczna misja” nominowani zostali:

- Konińska Spółdzielnia Społeczna Spektrum za działania w projekcie „Wielkopolski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej”. Nominacja za utworzenie przedszkola i bezpiecznej przestrzeni dla dzieci w spektrum autyzmu.
- Fundacja im. św. Jadwigi Królowej Polski za projekt „Przystanek WTZ”. Nominacja za wrażliwość społeczną i kompleksowe wsparcie na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami.
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lesznie za projekt „Budowa Leszczyńskiego Centrum Usług Senioralnych” i „Środowiskowe Centrum Wspierania Osób Starszych w mieście Lesznie”. Nominacja za kompleksową działalność opiekuńczo-medyczną na rzecz seniorów i niesamodzielnych mieszkańców miasta.
- Centrum Opieki Zdrowotnej Sanitatis Sp. z o.o. za projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego w Powiecie Obornickim”. Nominacja za stworzenie przestrzeni dla osób potrzebujących wsparcia psychicznego oraz działania medyczno-społeczne.
- Centrum Kreatywnej Inspiracji Sp. z o.o. NON PROFIT za działania zrealizowane w ramach projektu „Wielkopolskie Centrum Ekonomii Solidarnej”. Nominacja za osvajanie z ciemnością poprzez utworzenie unikatowej wystawy „Niewidzialna ulica”.

Startują unijne ZIT-y

W Wielkopolsce powstanie siedem obszarów zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Samorządowcy podpisali właśnie porozumienia o współpracy warte prawie 242 mln euro.

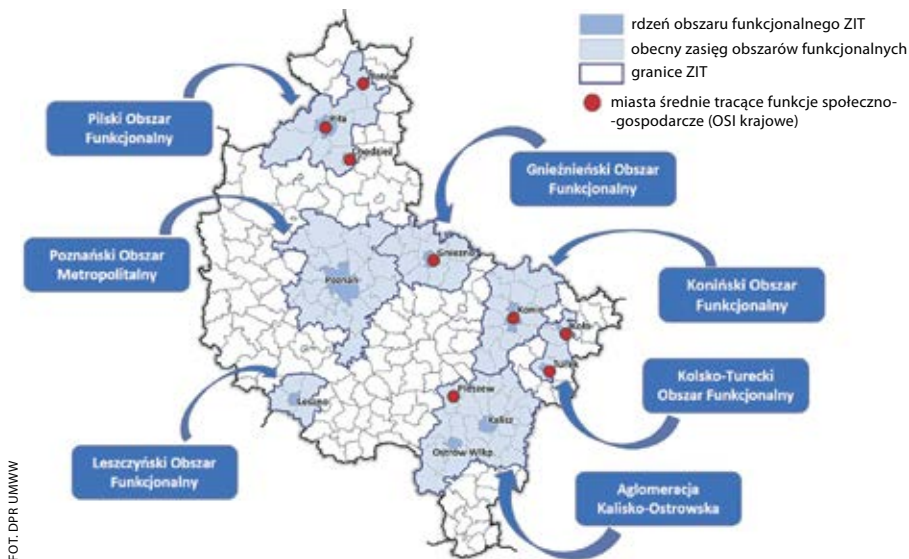
Oddolnie i jeszcze bliżej obywatela. Taka zasada przyświeca wdrażaniu nowego programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Namacalnym tego dowodem jest instrument zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT). To oddzielne koperty finansowe na projekty, których efekty przekraczają obszar jednej gminy.

ZIT-y i OSI

Wielkopolska już w perspektywie 2014-2020 zdecydowała się na utworzenie ZIT-ów. Powstały one w aglomeracji poznańskiej i kalisko-ostrowskiej. Szybko okazało się, że było to dobre posunięcie. Dzięki udanej współpracy samorządowców z tego terenu udało się zrealizować kilka wartościowych przedsięwzięć.

Wybudowano np. kilkadziesiąt węzłów przesiadkowych przy dworcach kolejowych, które ułatwiają mieszkańcom aglomeracji poznańskiej dojazd do pracy lub szkoły, albo też stworzyć platformę e-usług na terenie aglomeracji kalisko-ostrowskiej, pozwalającą załatwić sprawy urzędowe bez wychodzenia z domu.

W tamtym czasie nasz region poszedł o krok dalej. Wprowadził również tzw. obszary strategicznej interwencji (OSI) dla miast subregional-

Oddolne pomysły

Ten model (nazwijmy go umownie – decentralizacją funduszy) będziemy rozwijać w kolejnych latach – zapowiada marszałek Marek Woźniak. Zdecydowaliśmy się, aby w naszym programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 rozszerzyć formułę zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Do istniejących ZIT-ów w aglomeracji poznańskiej i kalisko-ostrowskiej dołączają obszary miejskie w: Pile, Gnieźnie, Koninie, Lesznie (dawne OSI) oraz Kole i Turku.

W budżecie unijnym nowego programu wydzielono na ZIT-y kwotę prawie 242 mln euro. W ostatnich tygo-

– Cieszymy się, że decyzje nie zapadają w Warszawie czy jeszcze dalej, ale podejmujemy je na poziomie lokalnym – zwracają zgodnie uwagę.

Model partycypacyjny jest spójny z zasadami wdrażania nowego programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Koncentrują się one na wypracowywaniu decyzji w sposób maksymalnie uspołeczniony, oddolny i blisko obywatela.

Jasne zasady

Większość funduszy unijnych będzie dystrybuowana poprzez organizację konkursów. Najpierw zatem, aby otrzymać dotację, trzeba będzie napisać dobry projekt. Skrócą się

Gminy aplikujące w konkursach z puli ZIT będą musiały zwrócić uwagę na zintegrowany charakter projektów.

Muszą to być projekty partnerskie i cechować je powinien wspólny efekt, oznaczający np. ponadgminne korzystanie ze stworzonej nowej infrastruktury lub w przypadku projektów adresowanych bezpośrednio do mieszkańców – objęcie wsparciem uczestników z co najmniej dwóch samorządów obszaru funkcjonalnego – zwraca uwagę Grzegorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWW w Poznaniu.

Co więcej, na realizatorów z obszarów ZIT zostaną nałożone ograniczenia dotyczące możliwości ubiegania się o środki z tożsamych działań pochodzących z puli ogólnej programu.

Chcemy w ten sposób uniknąć sytuacji podwójnego dofinansowania oraz zaburzenia konkurencji samorządów ze względu na nadmierne preferencje na skutek lokalizacji na obszarze lub poza obszarem objętym ZIT – wyjaśnia Grzegorz Potrzebowski.

Ze względu na ograniczoną alokację w nowym programie unijnym dla Wielkopolski, środki dedykowane ZIT-om będą dostępne jedynie w ściśle wyznaczonych obszarach wsparcia. Są to: e-usługi publiczne, działania związane z adaptacją do zmian klimatu, infrastruktura transportu miejskiego, jak również edukacja, usługi społeczne i zdrowotne oraz integracja społeczna.

MARK

Fundusze Europejskie na skróty

Tulce (gm. Kleszczewo): oficjalnie otwarto nową ścieżkę pieszo-rowerową od granicy Poznania przez miejscowość Tulce wzdłuż dróg powiatowych. Ma ona 3150 metrów długości i składa się z wyodrębnionego chodnika dla pieszych oraz dwukierunkowej ścieżki rowerowej. To wspólne przedsięwzięcie powiatu poznańskiego i gminy Kleszczewo, które udało się zrealizować przy sporej dotacji unijnej – około 2 mln zł. Jak widać, cykliści ze ścieżki są zadowoleni.

Kościan: miejscowy szpital zyskał nowoczesny sprzęt medyczny o wartości prawie 1,7 mln zł. Aparat USG, rejestratory holterowskie, aparaty do laseroterapii, ultradźwięków czy magnetoterapii dostaną oddział wewnętrzny, pracownia endoskopii, blok operacyjny, oddział rehabilitacji oraz pracownię fizjoterapii szpitala.

Ostrow Wilkp.: minęło pięć lat od otwarcia Centrum Kształcenia Zawodowego w tym mieście. W tym czasie ponad 7700 uczniów z czterech ostrowskich szkół uczestniczyło w zajęciach i pozalekcyjnych szkoleniach. Szkoła prowadzi też kursy kształcenia w 20 zawodach. Stworzono tam warunki do nauki tzw. inteligentnych zawodów przyszłości oraz zawodów deficytowych. To m.in. technik urządzeń energetyki odnawialnej, technik elektroniki, technik chłodnictwa i klimatyzacji czy technik elektryk. Gratulujemy i życzymy wielu sukcesów. I przypominamy, że rozbudowa i wyposażenie CKZ kosztowało 12,4 mln zł, z czego 9,6 mln zł to wkład z funduszy europejskich.

Wolsztyn: szkolnictwo zawodowe rozwija się z funduszami europejskimi. A przykładów na to nie brakuje. W ostatnim czasie podsumowano projekt „Szkoły zawodowe powiatu wolsztyńskiego – kluczem do kariery zawodowej” (ponad 8 mln zł dotacji z UE). W wydarzeniu wziął udział marszałek Marek Woźniak, który mógł obejrzeć efekty prac budowlanych i remontowych oraz odwiedzić dobrze wyposażone pracownie wolsztyńskich placówek. Jedno jest pewne: absolwenci miejscowych „branżówek” i techników są cenionymi fachowcami na rynku pracy, i niemal bezproblemowo przechodzą z etapu szkolnego w dorosłość.

Leszno: oddział pediatryczny Wojewódzkiego Szpitala Wiospółspecjalistycznego w Lesznie przeszedł ogromną metamorfozę. Zmieniło się właściwie wszystko. Nowością pachną korrytarze, sale dla pacjentów i pozostałe pomieszczenia. Było to możliwe dzięki prawie 6 mln zł dotacji z UE.

MARK

Fundusze dla ZIT-ów wesprą m.in.: rozwój e-usług publicznych, działania związane z adaptacją do zmian klimatu, infrastrukturę transportu miejskiego, edukację, usługi społeczne i zdrowotne oraz integrację społeczną

nych (Leszno, Konin, Gniezno, Piła). To było pionierskie rozwiązanie w kraju. Dzięki niemu samorządy tworzące OSI mogły aplikować w oddzielnych konkursach.

W efekcie zrealizowano wiele potrzebnych inwestycji, z których mieszkańcy korzystają na co dzień. To zrewitalizowane przestrzenie miast, odnowione zabytki, ale także utworzone miejsca w żłobkach i przedszkolach albo też konkretna oferta dla seniorów.

dniach marszałek Marek Woźniak podpisał siedem porozumień w tej sprawie (w Poznaniu, Lewkowie k. Kalisza, Lesznie, Pile, Koninie, Turku i Gnieźnie).

Obecni na spotkaniach samorządowcy, tworzący związki ZIT, podkreślali, jak istotny jest dla nich proces tworzenia strategii zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Doceniają w nim samodzielność w podejmowaniu decyzji o wyborze najważniejszych inwestycji i projektów.

procedury związane z wyborem najlepszych wniosków. Na poziomie poszczególnych ZIT-ów będą opracowywane kryteria wyboru projektów w konkursach, a potem wstępna selekcja najlepszych wniosków.

Kolejne dwa etapy natomiast – ocena formalna i merytoryczna oraz wybór do dofinansowania – odbędzie się na poziomie instytucji zarządzającej programem FEW, a więc w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu.

PODPATRZONE

FOT. ZK. ARTUR BOIŃSKI

Jedno jest pewne – kilkunastodniowy Leo z pewnością został najmłodszym Wielkopolaninem, który brał udział w sejmikowych pracach i można przypuszczać, że jeszcze długo „podzierży” ten rekord. Oczywiście, zasługa w tym głównie mamy – radnej PO Patrycji Przybylskiej, która na początku września szczęśliwie wydała na świat swoją trzecią pociechę, a już po kilkunastu dniach w towarzystwie synka brała udział najpierw w posiedzeniach komisji, a 25 września – w sesji sejmiku. – Leo gratuluję, że tak dzielnie zniósł nasze obrady, a mamie – zaangażowania – podsumowała, kończąc sesję, przewodnicząca sejmiku Małgorzata Waszak-Klepka. Obecność noworodka przyniosła chyba wszystkim radnym dużo radości, a dla niektórych (jak dla widocznych na zdjęciu Andrzeja Picheta i Przemysława Ajchlera) stała się też okazją do poprawienia kondycji fizycznej.

PORYWALIZOWANE

FOT. ZK. MACIEJ LEWANDOWSKI

Wśród panów zwyciężył Piotr Adamowicz.

W tym miejscu miał być krótki reportaż uczestnika, w dodatku z happy endem, w postaci zwycięstwa. Otóż przedstawiciel naszej redakcji zapisał się do turnieju w tenisie stołowym dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu. Na początku, w rywalizacji grupowej, sekretarz „Monitora” odnotował (choć nie bez trudu) trzy zwycięstwa i awansował do drugiej, pucharowej rundy turnieju.

Wtedy zaczęły się jednak schody...

– Grałem pod wiatr, pod słońce, miałem gorszą raketkę i niewygodne buty – usprawiedliwiał przegraną w ćwierćfinale Piotr Ratajczak. – Poza tym rozpraszała mnie obecność ratowników medycznych, denerwował zakaz gry w białych koszulkach i skomplikowane statystyki sędziowskie, a jedyne, co naprawdę wyszło fajnie: to krótkie... portki i legginy

sy zamiast garniturów i garsonek.

A inne szczegóły? Przez cztery wrześniowe popołudnia 15 kobiet (podzielonych na 3 grupy) i 28 mężczyzn (w 7 grupach) rozegrało łącznie z fazą pucharową aż 88 meczów. Emocji (połamanej raketki, obgryzionych paznokci, skoków ciśnienia i adrenaliny) nie brakowało. Ostatecznie wśród pań wygrała Monika Frukacz, a u panów – Piotr Adamowicz.

PODSŁUCHANE

Czy radny występuje przed kamerami i publiką tylko podczas sesji sejmiku, czy możliwe są też inne miejsca, np. teatralna scena? – zastanawiano się we wrześniu podczas obrad Komisji Kultury. Okazją do tych rozważań była prezentacja działań Teatru Miejskiego w Lesznie, który od kilku lat jest współfinansowany przez samorządy województwa i miasta.

– Ja już kilkakrotnie występowałem... – zagaił radny Marek Sowa.

– Gdzie? Na deskach teatru? – dopytała prowadząca obrady Tatiana Sokołowska.

– Nie, niestety, tylko podczas sesji sejmiku – odparł Marek Sowa.

– Ależ głowa do góry, wszystko jeszcze przed tobą – próbował pocieszyć kolegę Witosław Gibasiewicz.

– Choć jest ryzyko, że byłby to teatr jednego aktora – podsumowała żartobliwie Krystyna Kubicka-Sztul.

Znając temperament Marka Sowy, zaryzykujemy stwierdzenie, że na scenie czułby się jak ryba w wodzie.

ODKURZONE

„Inna strona samorządu” zagościła na naszych łamach ponad 15 lat temu i od tego czasu niezmiennie cieszy się uznaniem czytelników. Postanowiliśmy odkurzyć stare roczniki i przypomnieć, co przykuwało – czytelników i naszą – uwagę przez minione półtorej dekady.

ZESPAMOWANE

XII 2014

Urzędy i duże firmy to częsty adresat korespondencji spamowej. Niektórzy się denerwują tego typu przesyłkami, a my to nawet jesteśmy pełni podziwu, jak potrafi się do przebić przez coraz doskonalsze ochrony, bariery i zabezpieczenia. No, a do tego – czasami nieźle się bawimy!

Piszą do nas na przykład: *Rozglądaliśmy Wasze CV i jesteśmy bardzo optymistycznie nastawieni do współpracy z Państwem. Poszukujemy zdalnych pomocników, wynagrodzenie stanowi 100 euro na godzinę. To ciekawe, że marszałek, zanim nas zatrudnił, też chyba rozglądał nasze CV, ale płaci nam dużo mniej...* W tej sytuacji nie można się dziwić, gdy ktoś nieco obcesowo zapytuje nas: *Czy wymaga finansowania?*, a inny proponuje, by skontaktować się z nim dla *detals* wzajem-

nego *korzystnego* przedsięwzięcia.

Bardzo popularną kategorią przesyłanych nam ofert są te z zakresu medycyny. Obruszamy się jednak, gdy ktoś powątpiewa w nasze możliwości, zapytując *Czy chcesz mieć mocne i długotrwałe erekcje?*; już wolimy, gdy zachęcają nas do zakupu czegoś, pisząc, iż *Menopauza to już nie problem!*

W razie czego pozostaje postąpić tak, jak poradzono nam w jednej z przesyłek: *Jeżeli wyrażają Państwo zgodę na przesłanie oferty, prosimy o przesłanie e-maila z dopisanym TAK, a jeżeli nie, to z dopiskiem SPADAJ NA DRZEWKO.*

Nie wiemy jedynie, czy tak odpowiedzieć, na przysłane nam niedawno pytanie: *Már nemég tarthatod az unokáidat a karjaidban?*

WYŚLEDZONE

XII 2014

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Promujący co roku nasze województwo Dzień Świętego Marcina w Brukseli odgrywa też – co udało nam się wysledzić na miejscu – inną rolę: integruje, czasem w zaskakujący sposób, czego kilka przykładów przedstawiamy. (...) To dopiero integracja! Cały zespół Biura Informacyjnego Województwa Wielkopolskiego w Brukseli pod jednym świętomarcińskim płaszczem. PS. Po latach można zauważyć, że – czy to w efekcie owej integracji, czy też za dotknięciem odzienia świętego – na powyższej fotografii zgromadziły się same dyrektorki BIWW: ówczesna – Monika Kapturska, jej następczyni Izabela Gorczyca, a także p.o. dyrektora wielkopolskiego biura (do niedawna) Małgorzata Sylła i (obecnie) Joanna Kubiak.

PODPATRZONE

XII 2009

Na przedostatnią przed Bożym Narodzeniem sesję sejmiku radni klubu Lewica przyszli z... wielkanocnym koszykiem od święconki. Waldemar Witkowski przekazał przewodniczącemu sejmiku Lechowi Dymarskiemu ów rekwizyt wraz z wartością 120 złotych polskich. Jak wytłumaczył, to „na NFZ, któremu brakuje pieniędzy, żeby płacić szpitalom”. Co ciekawe, to samo 120 złotych kilka dni wcześniej ci sami radni „przekazywali” podczas konferencji prasowej. Być może wielokrotne wykorzystanie tych samych pieniędzy to sposób na pomnożenie nakładów na służbę zdrowia? Nie wiemy jednak, czy 120 złotych wydane na wycięcie migdałków może być – choćby ze względów sanitarno-epidemiologicznych – wykorzystane ponownie do usunięcia kurczaki z dłoni. Rozumiemy natomiast, że „opakowanie zastępcze” prezentu wynika z faktu braku na lewicy akcesoriów od świętego Mikołaja...

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Adam Cukier, Zbigniew Czerwiński (sekretarz), Marek Gola, Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Zofia Itman, Tatiana Sokołowska (przewodnicząca)

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,

fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otokci